

Всеукраїнська загальнонаціональна і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЩА

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 6 (1891)

П'ятниця, 5 лютого 2016 р.

Видався з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

ЄВРОПАРЛАМЕНТ ЗАКЛИКАВ РОСІЮ ПОЧАТИ ПЕРЕГОВОРЫ щодо деокупації Криму

ЄВРОПЕЙСКИЙ ПАРЛАМЕНТ ВІТАЄ ІНІЦІАТИВУ ЗІ СТВОРЕННЯ МІЖНАРОДНОГО МЕХАНІЗМУ ПЕРЕГОВОРІВ У ФОРМАТІ «ЖЕНЕВА ПЛЮС» ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО СУВЕРЕНІТЕТУ В КРИМУ. ЯК ПЕРЕДАЄ ВЛАСНИЙ КОРЕСПОНДЕНТ УНІАН, ПРО ЦЕ ЙДЕТЬСЯ У РЕЗОЛЮЦІЇ, ЗА ЯКУ ПРОГОЛОСУВАЛИ 472 ДЕПУТАТИ ЄВРОПАРЛАМЕНТУ У СТРАСБУРЗІ.

Європарламент «вітає ініціативу України щодо створення міжнародного механізму переговорів з відновленням українського суверенітету в Криму у форматі «Женева плюс», який має передбачати безпосередню участь ЄС; закликає Росію розпочати переговори з Україною та іншими сторонами щодо деокупації Криму, зняття торгово-вельного та енергетичного ембарго і відкликання надзвичайного стану в Криму».

Європарламент висловив жаль з приводу протиправного закриття в Криму телеканалу «ATR» та закликав Єврокомісію надати фінансову допомогу, необхідну для забезпечення функціонування цього та інших засобів масової інформації у висланні в Україні». В резолюції йдеться, що Європарламент «важає закриття кримськотатарських шкіл і класів та обмеження використання мови серйозним порушенням основних прав членів спільноти».

У резолюції також висловлюється жаль стосовно перешкодження лідерам кримських татар, які повертаються до Криму, їхнього переслідування і «неприйнятного списку на членів Меджлісу».

Крім того, Європарламент засудив «регулярні утички незалежних засобів масової інформації, журналістів та активістів громадянського суспільства в Криму».

Депутати Європарламенту висловили жаль у зв'язку з примусовою паспортизацією громадян України в Криму з

боку Російської Федерації та засудили «нав'язування російського громадянства жителям Криму».

Водночас Європарламент підтвердив підтримку рішенням Євросоюзу запровадити санкції та закликав Раду ЄС продовжувати їхню дію до «завершення повної реінтеграції Криму у правову систему України». Також Європарламент закликав Росію розслідувати всі випадки застосування тортуру щодо ув'язнених, звільнити Олега Сенцова, Олександра Кольченка, Мустафу Дегерменджі та Алі Асанова, гарантувати їхнє безпечне повернення в Україну. Європарламент закликав РФ припинити політичні переслідування дисидентів і громадських активістів.

У резолюції йдеться, що Європарламент засуджує мілітаризацію Кримського півострова, а також заявив, що для деокупації Криму необхідний формат переговорів «Женева-плюс», до якого увійдуть партнери України з Європейського Союзу, США і, можливо, країни-підписанти Будапештського меморандуму.

* * *

В Україні вітають прийняття у четвер резолюцію Європейського парламенту щодо поширення прав людини в Криму. Про це йдеться в коментарі Міністерства закордонних справ України.

«Європарламент підтримав створення формату «Женева плюс», — написав у своєму Twitter Петро Порошенко.

«В Україні вітають прийняття Європейським парламентом резолюцію, в якій рішуче засуджується незаконна

анексія Росією Автономної Республіки Крим і м. Севастополь і вказується на не-припустимі утички з боку окупантів влади основоположних прав людини на півострові», — йдеться в повідомленні.

«Підтверджуємо викладені в резолюції факти і поділяємо занепокоєння Європейського парламенту з приводом безпредєдентно критичної ситуації з дотриманням прав людини на півострові, системних злочинів російської окупантів влади на основоположні права і свободи всіх незгодних з її політикою, насамперед, кримських татар та етнічних українців, придушення будь-яких демократичних проявів і свобод у Криму, включаючи припинення функціонування вільних ЗМІ», — підкреслили в МЗС.

У коментарі наголошується, що особливою загрозою в цьому контексті відається насилиницьке нав'язування російського громадянства на території окупованого Криму та політично вмотивовані кримінальні переслідування лідерів кримськотатарського народу та українських активістів.

«У зв'язку з цим ми підтримуємо заклик ЄП до Росії звільнити Олега Сенцова, Олександра Кольченка, Ахтема Чийгоза, Алі Асанова та інших незаконно утримуваних громадян», — значили у зовнішньополітичному відомстві.

МЗС висловлює відчінність депутатам Європарламенту за

підтримку заклику України до держави-окупанта забезпечити безперешкодний доступ у Крим міжнародних інститутів та незалежних експертів ОБСЄ, ООН, Ради Європи та неурядових організацій та медіа для вивчення ситуації в сфері прав людини.

«В Україні відзначається Європарламенту за підтримку ініціативи щодо створення міжнародного переговорного механізму з відновленням українського суверенітету над Кримом у форматі «Женева плюс» з безпосереднім залученням до цього процесу інститутів ЄС і заклик до РФ почати переговори про деокупацію Криму», — наголошується в повідомленні.

У МЗС України обговорили факти релігійної нетерпимості в Криму

Фото В. Качули

7 січня 2016 року, Різдво Христове у храмі св. Володимира і Ольги УПЦ КП в Сімферополі

З лютого на засіданні Громадської ради з питань співпраці з релігійними організаціями при Міністерстві закордонних справ України обговорили факти прояву релігійної нетерпимості в Криму, який з початку 2014 року перебуває під контролем Росії. Про це йдеться у повідомленні на сайті МЗС України.

Згідно з інформацією, керуючий Кримською єпархією Української православної церкви Київського патріархату, архієпископ Сімферопольський і Кримський Климент, а також голова правління Інституту релігійної свободи Олександр Заєць і представник Української християнської євангельської церкви Ігор Лук'янов повідомили про факти проявів релігійної нетерпимості щодо українських громадян, які перебувають на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим і в окремих районах Донецької і Луганської областей.

«Члени ради обмінялись думками щодо засобів захисту прав вірян різних конфесій на тимчасово окупованій території

України і в своїх виступах зазначили, що в Україні відсутні утички на релігійному ґрунті, а відповідні звинувачення з боку агресора мають на меті відвернуті увагу міжнародної громадськості від кричущих фактів порушень прав людини на тимчасово окупованій території України і в самій Російській Федерації», — йдеться в повідомленні.

Незважаючи на низку заяв, у тому числі правозахисних організацій, про утички за релігійною ознакою на півострові, російська влада Криму це заперечує і стверджує, що віряни всіх конфесій перебувають у рівних умовах.

Як повідомляв 28 січня 2015 року владика Климент, російський арбітражний суд Криму засудив вилучити з власності Кримської єпархії УПЦ Кримського патріархату (КП) приміщення, які їй належать. Йдеться про приміщення Кафедрального собору Святих Рівноапостольних князів Володимира і Ольги в центрі Сімферополя. Російська влада Криму, як і суди на півострові, офіційно ситуацію не коментує.

ua.krymr.com

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди по-
діляє думки авторів публі-
кацій, відповідальність за
достовірність фактів не-
суть автори.

Рукописи не рецензують-
ся і не повертаються. Ли-
стування з читачами - на
сторінках газети.

Матеріали для друку
приймаються в електрон-
ному вигляді. Редакція
залишає за собою пра-
во скороочувати публі-
кації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
бул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua
Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-
poligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журналне
видавництво»

03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65
Р/р 3712800300584
в УДКСУ у м. Київ
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniictvo@gmail.com

Розповсюдження,
передплата, реклама:
тел. +38(044) 498-23-64;
+38 (050)310-56-63

УРЯД НЕОБХІДНО НЕГАЙНО «ПЕРЕЗАВАНТАЖИТИ», АЛЕ МІНІСТРИ-РЕФОРМАТОРИ МАЮТЬ ЗАЛИШИТИСЯ...

Президент України наголосив, що рішуче налаштований на продовження реформ, яких від влади чекає українське суспільство. Для цього необхідно негайно «перезавантажити» уряд. При цьому, за словами Петра Порошенка, міністри-реформатори та інші команди мають залишитися. Про це Глава держави заявив на зустрічі з послами країн «Великої сімки» та Європейського Союзу, яку провів разом з прем'єр-міністром Арсенієм Яценюком і Головою Верховної Ради Володимиром Гройсманом, повідомили УНІАН у прес-службі президента.

Посли країн «Великої сімки» та ЄС наголосили на важливості збереження єдності української влади у непростих обставинах російської агресії, в яких сьогодні перебуває Україна.

Співрозмовники також обговорили ситуацію з імплементацією Мінських домовленостей. Президент повідомив про їхнє постійне невиконання російською стороною і закликав країни-партнери продовжити тиск на Росію через санкції.

Айварас Абромавичус

про відставку подали його заступники — Юлія Ковалів, Юлія Клименко, Максим Нефьодов і торговий представник України Наталія Миколаївська.

Посли держав Європи, США та Канади виступили зі спільною заявою проти відставки міністра економічного розвитку і торгівлі України і закликали українських лідерів назавжди залишити у минулому корисливі інтереси.

3 лютого Президент України заявив, що Абромавичус має залишатися на посаді міністра економічного розвитку і торгівлі й продовжувати реформи.

Національне антикоруп-

КОЖЕН П'ЯТИЙ УКРАЇНЕЦЬ МИNUЛОГО РОКУ ДАВАВ ХАБАРІ

**Майже кожному п'ятому українцю до-
водилось протягом останнього року
особисто давати хабар чи робити по-
дарунок для вирішення певного пи-
тання. Про це свідчить опитування со-
ціологічної групи «Рейтинг».**

За три останні роки цей показник зменшився з 27 до 18%. Разом з тим, 43% вважають, що рівень корупції в їхньому регіоні протягом останнього року зрос (три роки тому таких було майже 50%).

На думку 54% опитаних, корупція — це хвороба, яка заважає розвитку суспільства, водночас 40% вважають, що коруп-

ція — це механізм, без якого вже не може існувати українське суспільство.

За три останні роки ці показники не змінилися, при цьому сприйняття корупції українцями стає іншим: якщо у 2013 році понад третина виправдовувала хабар, якщо йшлося про вирішення важливого особистого питання, то у 2016-му таких втричі менше (13%).

Опитування проводилося 14–22 січня серед 2000 респондентів методом інтерв'ю. Помилка репрезентативності дослідження: не більше 2,3%.

«Українська правда»

ПРЕЗИДЕНТ ЗВІЛЬНИВ 86 СУДДІВ

Президент Петро Порошенко підписав указ, якими звільняється за порушення присяги 86 суддів.

Указом № 27/2016 від 30 січня Глава держави звільнив трьох суддів за неправові рішення стосовно активістів Революції гідності. Вища рада юстиції ухвалила рішення, що суддя Червонозаводського районного суду міста Харкова Денис Чудовський, суддя Оболонського районного суду Києва Юлія Швачак та суддя Шевченківського районного суду міста Києва Дмитро Кравець під час Майдану порушили присягу, і рекомендувала їх звільнити.

Також Указом № 28/2016 від 30 січня президент звільнив за порушення присяги 83 суддів низки судів у анексованому Росією Криму.

го народу Ахтема Чийгоза і залишив у силі рішення від 25 січня про продовження терміну тримання його під вартою до 8 березня.

Про це повідомляє на сторінці у Фейсбуку прес-служба Меджлісу кримськотатарського народу. Підтверджує інформацію на своїй сторінці в соцмережі й адвокат Чийгоза Микола Полозов.

«Апеляція Верховного суду Криму засудила без змін рішення суду першої інстанції про продовження терміну тримання під вартою Ахтему Чийгозу. На жаль, все, як і говорив. Російська влада руками Феміди міцно тримає своїх політичних заручників», — коментує Полозов.

3 лютого суд відхилив аналогічну скаргу захисту фігуранта «справи 26 лютого» Мустафи Дегерменджі.

БІЛЬШІСТЬ УКРАЇНЦІВ — ЗА ЄС І НАТО

Більшість громадян України підтримало б на референдумі вступ країни до Євросоюзу і НАТО. Про це свідчать результати опитування, проведеного соціологічною групою «Рейтинг». Так, 59% підтримали б на референдумі вступ України до Євросоюзу, 22% висловилися більшістю, що становить 95%, які взяли участь в голосуванні, — йдеться в резюміті комуністів.

Місцевий осередок КПРФ заявив про готовність взяти на себе будівництво і зведення пам'ятника.

цінне бюро України відкрило кримінальне провадження за заявою Абромавичуса.

* * *

Міністра економічного розвитку і торгівлі Айвараса Абромавичуса та його заступників викликають на допит у Національне антикорупційне бюро.

«Вчора прозвучали досить різкі заяви Абромавичуса з приводу неправомірних дій певних високопосадовців нашої держави. НАБУ разом із спеціалізованою антикорупційною прокуратурою було розпочато кримінальне провадження за ознаками злочину, передбаченого частиною другою 364 Кримінального Кодексу України — зловживання владою і службовим становищем», — заявив голова НАБУ Назар Холодницький, пише ТСН.ua.

За його словами, справа перебуває на його особистому контролі, у ній вже визначені детективи, процесуальний керівник, прокурор.

«Сьогодні вже цілий день вживалися заходи з метою відбрання пояснень у міністра економічного розвитку і торгівлі, у його заступників, однак стало відомо, що міністр перебуває на лікарні, і заступники його поки що на з'язок не виходили з детективами НАБУ», — сказав він.

«Таким чином детективами було вжито заходів і повідомлено про виклики, повістки на понеділок і на вівторок о 10 годин ранку. Будемо очікувати подальшу появу заявитика і відбрання у нього відповідного звернення доказів і будемо його перевіряти в рамках кримінально-процесуального законодавства», — додав Н. Холодницький.

26 ЛЮТОГО ВІДЗНАЧАТИМУ ЯК ДЕНЬ СПРОТИВУ КРИМСЬКИХ ТАТАР ОКУПАЦІЇ РОСІЇ

Верховна Рада України 2 лютого ухвалила Постанову «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв 2016 року», згідно з якою 26 лютого відзначатимуть як день спротиву кримських татар окупації Росії на державному рівні.

Цю пропозицію вініс голова комітету парламенту з питань культури і духовності Микола Княжицький. «Потім буде підготовлено постанову про відповідне встановлення спеціального дня для того, щоб ми зараз дали можливість кримським татарам провести в Києві відповідні заходи», — сказав він.

26 лютого 2014 року біля кримського парламенту відбувся багатотисячний мітинг прихильників територіальної цілісності України, здебільшого кримських татар, з одного боку, та активістів партії «Русське единство» — з іншого. Після анексії Криму Росією на півострові російські правоохоронці почали судити кримськотатарських активістів, які брали участь у мітингу. За даними російського слідства, через тисячу двоє мітингувальників загинули, 79 були поранені. Підсудні своєю провини не визнають і вважають що справу політично мотивованою.

Верховна Рада України офіційно оголосила початком тимчасової окупації Криму і Севастополя Росією 20 лютого 2014 року. 7 жовтня 2015 року Президент України Петро Порошенко підписав відповідний закон. Міжнародні організації визнали окупацію її анексією Криму незаконними і засудили її Росією. Країни Заходу запровадили низку економічних санкцій. Росія заперечує окупацію півострова і називає це «відновленням історичної справедливості». (radiosvoboda.org)

В УКРАЇНІ ПОНДІ 1,7 МІЛІОНА ОСІВ ЗАРЕСТУВАЛИСЯ ЯК ПЕРЕСЕLENЦІ

Про це йдеться у тексті поданого Кабінетом Міністрів до Верховної Ради звіту про хід і результати виконання програми діяльності уряду у 2015 році, схваленої розпорядженням від 1 лютого 2016 р. № 57-р.

«За оперативною інформацією, станом на 29 січня 2016 р. обліковано 1 346 276 сімей (1 704 937 осіб), звернулося за призначенням грошової допомоги для покриття витрат на проживання, у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, 714 867 сімей, з них призначено — 669 487 сім'ям», — йдеться у звіті.

Також у Кабміні підкреслюють, що забезпечили реалізацію прав переселенців на пенсійне забезпечення шляхом переведення пенсійних справ на новим місцем проживання.

«В цілому понад 80% пенсіонерів, які проживали на непідконтрольній українській владі частині території Донецької та Луганської областей, отримують пенсії з Пенсійного фонду України. Також організована робота фондів загальнооб'язкового державного соціального страхування щодо продовження всіх належних страхових виплат внутрішньо переміщеним особам», — додали у Кабміні. (УНІАН)

ДОКУМЕНТИ ПРО НАРОДЖЕННЯ ЧИ СМЕРТЬ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРІТОРІЯХ ВИДАВАТИМЕ ВЛАДА УКРАЇНИ

Депутати Верховної Ради ухвалили закон щодо встановлення факту народження або смерті на тимчасово окупованій території України. Цей законопроект (№ 3171) необхідний для виконання Плану дій з лібералізації візового режиму з Євросоюзом.

Закон визначає, що заява про встановлення факту народження особи на тимчасово окупованій території України може бути подана батьками, родичами, іншими представниками або іншими законними представниками дитини до буд

Ситуація з правами людини в окупованому Росією Криму залишається репресивною. Про це йдеться у звіті міжнародної правозахисної організації Human Rights Watch щодо ситуації в Україні.

«Люди, які відмовляються від російського громадянства і зберігають українське, стикаються із серйозними труднощами у доступі до освіти, працевлаштування та соціальної допомоги», — зазначають правозахисники.

Вони також наголошують, що окупаційна влада, як і раніше, змушує мовчати критиків і продовжує чинити тиск на кримських татар — етнічну меншину, яка відкрито критикує дії Росії в Криму. «ATR-TV», кримськотатарський телеканал, відомий своїми критичними репортажами про окупацію Криму Росією, у квітні був змушений припинити свою діяльність через неможливість перереструватися від-

повідно до російського законодавства у термін, встановлений «владою». Радіостанція «Мейдан» та дитячий телеканал «Лале», які є частиною того ж медіахолдингу, що і «ATR-TV», також були закриті, — йдеться у звіті.

Раніше правозахисники заявляли, що за 2015 рік репресії щодо інакодумців у Криму не лише не припинились, а й посилились. Найбільш грубим порушенням громадянських прав з боку російської влади Криму, вважають вони, є арешти людей за політичними мотивами.

МІСЯЦЯ РАДИ ЄВРОПИ ЗУСТРІЛЯСЯ В КРИМУ З ПРОУКРАЇНСЬКИМИ АКТИВІСТАМИ

Один з організаторів у Криму Українського культурного центру Леонід Кузьмін повідомив про зустріч представників місії Ради Європи, яка перевалала на півострові, з активістами центру.

«Відбулася зустріч представників Українського культурного центру зі спеціальним представником генерального секретаря Ради Європи з прав людини в Криму Жераром Штудманом та представ-

никами моніторингової групи. Під час зустрічі постарається донести до представників Ради Європи інформацію про витіснення української мови зі шкіл півострова, збереження української культури в Криму, закриття дитячої театральної студії «Світанок» у Сімферополі, відсутність україномовних друкованих видань», — повідомив Кузьмін на своїй сторінці в Facebook.

«Також розповів про конк-

ретні порушення права кримських українців і проблеми мирних зібрань у Криму», — додав він.

30 січня місія Ради Європи також провела зустріч з представниками Меджлісу кримських татар у Сімферополі. Напередодні іноземна делегація зустрічалася з російським прокурором Криму, повідомлялося про візит глави місії в СІЗО Сімферополя до заступника голови Меджлісу кримськотатарського народу Ахтема Чайгоза, який є фігурантом «справи 26 лютого».

[radiosvoboda.org](#)

МАЙЖЕ ДВІ ТРЕТИНИ РОСІЯН ПІДТРИМУЮТЬ ПОЛІТИКУ КРЕМЛЯ щодо України

ЩЕ ЧВЕРТЬ ХОЧЕ «ПОВЕРНУТИСЯ ДО СПІВПРАЦІ, НЕЗВАЖАЮЧИ НА ВЗАЄМНІ СУПЕРЕЧНОСТІ»...

Про це йдеться в опитуванні Всеросійського центру вивчення громадської думки (ВЦВГД), результати якого мають розпорядження УНІАН.

Так, відповідаючи на запитання: «Як ви вважаєте, політика російської влади щодо України в останні двох роках була швидше правильною чи швидше помилковою», 26% — вказали «повністю правильною», 38% — «швидше правильною». При цьому 15% — відповіли «швидше неправильною», 8% — «повністю неправильною», 13% — вагалися з відповідю.

Разом з тим 30% опитаних росіян заявили, що в сьогоднішній конфліктній ситуації Росія повинна «ізолювати Україну політично й обмежити економічне співробітництво з нею», 28% — «активно протидіяти українській політиці, але розвивати соціальні та економічні відносини між Росією й Україною», 25% — «повернутися до співпраці і рухатися далі, незважаючи на взаємні суперечності», 17% — вагалися з відповідю.

Ініціативне всеросійське опитування ВЦВГД проведено 23-24 січня 2016 р. Опитано 1600 людей у 130 населених пунктах у 46 областях, краях і республіках Росії. Статистична похибка не перевищує 3,5%.

Довідка УНІАН. Росія в березні 2014 року після введення військ анексувала український Крим і почала дестабілізувати обстановку на Донбасі. Росія постачає терористам «ДНР» і «ЛНР» зброяння і направляє на Донбас найманців і свої регулярні війська. З середини квітня 2014 року в Луганській і Донецькій областях тривають бойові дії.

У 12-ї доповіді Моніторингової місії ООН з прав людини, оприлюдненій 9 грудня 2015 року, йдеться, що загальна кількість загиблих під час війни на сході України становить штучно менше 9 тис. 98 осіб і ще майже як 21 тис. були поранені.

* * *

Більше чверті росіян визнають факт вторгнення російських військ на схід України, понад 80% продовжують підтримувати анексію Криму. Про це йдеться у соціологічному опитуванні Левада-Центр, результати якого мають розпорядження УНІАН.

Так, відповідаючи на питання, чи є зараз в Україні російські війська, 27% відповіли «є», 52% — «ні», 21% — вагалися з відповідю.

Крім того, 25% опитаних погодилися з думкою, що між Україною і РФ іде війна, 65% — дотримуються протилежної думки, 11% — вагалися з відповідю. При цьому 65% опитаних назвали обстановку на сході України «напруженою», 14% — критичною і вибухонебезпечною, 10% — спокійною, 2% — благополучною, 9% — вагалися з відповідю.

Водночас 44% респондентів вважають, що ситуація на сході України впродовж найближчого року залишиться без змін, 13% — поліпшиться, 27% — погіршиться, 16% — вагалися з відповідю.

Результати опитування свідчать, що 83% росіян продовжують підтримувати анексію Криму, тільки 13% не підтримують захоплення українського півострова, 4% — вагалися з відповідю. При цьому 61% росіян вважають, що анексія Криму принесла Росії «більше користі», 20% — «більше шкоди», 19% — вагалися з відповідю.

Відповідаючи на запитання про відносини двох країн, 32% вказали — «відносини Росії з Україною мають бути такими самими, як і з іншими державами, — із закрітими кордонами, візами, митницями», 52% — «Росія й Україна повинні бути незалежними, але дружніми державами — з відкритими кордонами, без віз і митниць», 11% — «Росія й Україна повинні об'єднатися в одну державу», 5% — вагалися з відповідю.

Опитування проведено 22-25 січня 2016 року за репрезентативною всеросійською вибіркою міського і сільського населення серед 1600/800 осіб віком від 18 років і старше в 137 населених пунктах 48 регіонів країни.

За що ж нам «брат» такий?!

KC

діє спрошена система і для українців, у тому числі жителів «ЛНР» і «ДНР», що стали заручниками російської політики. Вони тепер стоять у тих самих чергах, складають іспити і платять ті ж самі гроші, що і традиційна російська обслуга.

Кримчани теж стали для кремлівської пропаганди своєрідною обслугою. Сам Путін, зокрема, називав їх людьми, «встревоженими» государственным переворотом на Україні», бо «націоналісти», що прийшли до влади, «напряму начали угрожать людям, и русским людям, и русскоязычным людям, проживающим на Украине вообще и в Крыму в частности». І скільки ще можна поширювати що нісенітницю! Ніхто, нічим і ніколи кримчанам не погрожував, а «страшний» Яценюк тут починав свою кар'єру міністром економіки років 15 тому. Більша загроза тепер навпаки йде від російської політики,

що обертається економічним падінням, інфляцією і зобожням широких верств населення. Чи варто все це задоволення покричати «Кримнаш» — для більшості питання сьогодні залишається відкритим. Гендиректор Центру політичних технологій Ігор Бунін, зокрема, зауважує: «Взрывна ситуация наподобие декабря 2011 года сейчас невозможна по причине огромной персональной поддержки Путина за счет «крымского консенсуса». Этот консенсус, заметим, перестал быть активным, никто не готов больше громко и восторженно поддерживать решения власти. Консенсус стал пассивным. «Кругом враги, мы живем в осажденной крепости, но нам не нужен страшный, принесенный из Запада Майдан, мы должны защищать своего коменданта».

А щоб люди якомога довше перебували під наркозом, адекватно не реагували на явища життя, з ними працює чималий штат екстрапсісів-психологів. Щойно слухала, як телеведучий «Інформаційної войны» по кримському ТБ навчав своїх адептів, як же правильно реагувати на критику російської влади в соціальних мережах.

«Посылайте очень далеко тех, кто говорит о смене власти. Вы должны доверять верховному главнокомандующему. Власть — это голова, которая все понимает, думает и планирует. Нужно отпустить ситуацию и не верить людям, которые получили деньги, чтобы расспашать Россию».

Ось так люди і втрачають свою особистість, стають «нулями без палички», відпускаючи ситуацію. Але як же треба їх не поважати, аби відмовляти їм у спроможності до елементарних сilogізмів. Навчаючи кримчан, як правильно спілкуватися з родичами із материкової України, пан ведучий пояснює, що там

«НАША ЛІЗА» ЗБРЕХАЛА ЛАВРОВУ. А ЛАВРОВ — СВІТУ

Ситуація прояснилася остаточно: дівчинка Ліза брехала, міністр Лавров брехав, російське телебачення брехало, Росія брехала...

Німецька поліція повідомила, що 13-річна дівчинка Ліза, за яку заступиша глава російського зовнішньополітичного відомства Сергій Лавров, вигадала історію про своє викрадення і згвалтування. Весь час «викрадення» дівчинка ховалася від батьків і вчителів у свого 19-річного друга. Разом з тим триває слідство щодо двох знайомих Лізи — етнічних турків (один із них — громадянин Німеччини, інший — громадянин Туреччини, що постійно живе в Німеччині). Слідство підозрює, що чоловіки мали іншим контакті з неповнолітньою і добре з нею знайомі. Але найголовніше — жоден біженець у цій історії з «нашою Лізою» є

расистів-пропагандистів не брав участі!

Історія з Лізою отримала широку популярність після того, як «Перший канал» російського телебачення показав сюжет про її трагічну долю. Показ сюжету привів до демонстрацій і пікетів російськомовних жителів Німеччини разом з представниками неофашістських і антимігрантських ургруповань. На захист «нашої Лізи» висловився Лавров, а глава німецького зовнішньополітичного відомства Франк-Вальтер Штайнмаер змущений був суверено відповісти на хабіну і брехливому колезі. І ось ситуація прояснилася остаточно — Ліза брехала, Лавров брехав, російське телебачення брехало, Росія брехала.

Але в історії з «нашою Лізою» є і ще один величезний трайковий

сигнал. Виявилось, що в Німеччині — як, між іншими, і в Україні та інших колишніх радянських республіках — є маргінальне російськомовне середовище, яке сліпо вірить усюму, що розповідає Москва. Ці люди залишили Батьківщину, але залишили її ідеологічними рабами, «совками» на експорт. Багато з них живе в депресивних кварталах, є злікоживічно не тільки для російського телебачення, а й для різних неофашістських і ксенофобських ургруповань.

І в разі загострення ситуації саме ці люди можуть бути використані Кремлем для дестабілізації. По суті, у Німеччині цими днями ми спостерігаємо те ж саме, що в Криму чи на Донбасі, — тільки в меншому тільки тому, що Москва не претендує на територію

Міністр закордонних справ Росії Сергій Лавров на прес-конференції у Москві 26 січня 2016 р.

ФРН і маргіналів не так багато. Але для того, щоб вплинути на настрої людей, знову нагадати їм про небезпеку мігрантів, погрішити позиції канцлера Ангeli Merkель, — і цього достатньо.

Просто цього разу брехня виявилася занадто грубою. У майбутньому пропаганда Путіна в Німеччині буде діяти обережніше.

Віталій ПОРТНИКОВ, оглядач Радіо «Свобода»

Павло ПЕТРЕНКО, міністр юстиції

СТАРІ ПРОКУРАТУРА ТА МІЛІЦІЯ НЕ БОРОЛИСЯ З КОРУПЦІЄЮ, БО ВИЙШЛИ Б НА СЕБЕ ЯК УЧАСНИКІВ «СХЕМ»...

— Павле Дмитровичу, Україна раз вибудовує нову інституційну систему боротьби з корупцією (Національне антикорупційне бюро, спеціальна антикорупційна прокуратура, Нацагентство із запобігання корупції, Державне бюро розслідувань). Скільки часу нам необхідно, щоб ці структури запрацювали повноцінно?

— Дійсно, Україна за останні два роки зусиллями уряду, парламенту, президента пішла правильним шляхом щодо створення абсолютно нових органів із боротьби з корупцією фактично «з нуля». Старі прокуратура та міліція ніколи не боролися з корупцією, тому що це призвело б до того, що вони виходили на себе як учасників корупційних схем.

Національне антикорупційне бюро фактично створювалося менше року. Вже призначений керівний склад антикорупційної прокуратури, а найближчими місяцями запрацює антикорупційне агентство і Державне бюро розслідувань. Маю надію, що цей рік буде роком достаточного становлення нових антикорупційних органів.

— Якщо із антикорупційними бюро та прокуратурою все зрозуміло, то створення Національного агентства з питань запобігання корупції постійно супроводжується скандалами. Для старта органу не вистачає головного — 5-х членів. Експерти наполягають на прившвидшенні запуску агентства. Коли ж нарешті запрацює НАЗК?

— Порядок формування Національного агентства із запобіганням корупції чітко прописаний у законі. Він є безпрецедентним для України, тому що більшість в конкурсній комісії, яка обирає членів НАЗК, є представниками громадськості.

Завдання українського уряду полягає у тому, щоб забезпечити умови для проведення конкурсу і роботи конкурсної комісії. Тому станом на кінець минулого року дана комісія, яка була визнана всіма без винятку європейськими й американськими партнерами та нашими представниками громадськості таючи, що створена на прозорих умовах, обрала трьох з п'яти членів антикорупційного агентства. Згідно з законодавством, цього достатньо для того, щоб агентство почало працювати і робити хоча б перші кроки, пов'язані з запуском системи електронного декларування.

На дві вакантні посади уряд оголосив повторний конкурс. Наголосивши: з боку ані Мін'юсту, ані Кабінету Міністрів не може бути жодного тиску на цю комісію. Я сподіваюся, що члени конкурсної комісії розуміють всю повноту відповідальності, яка на них лежить, та в максимально стислі строки проведуть повторний конкурс і таким чином повністю сформують НАЗК якнайшвидше.

Боротьба з корупцією нині є надзвичайно модною. Не говорить про це хіба що лінівий. Та поки ми мріємо про покарання у майбутньому ТОП-хабарників, розробники «схем» продовжують заробляти непогані гроші. Про перспективи боротьби та здійснені Мін'юстом кроки у зменшенні масштабів корупції «Укрінформу» розповів міністр юстиції України Павло Петренко.

— А коли ж запрацює Державне бюро розслідувань? Президент підписав закон про створення ДБР 14 січня 2016 року, але минулого тижня прем'єр-міністр заявив, що до 1 березня запустити роботу бюро нереально. Скільки часу потрібно на проведення усіх необхідних процедур?

— Може бути технічна поправка до закону з прив'язкою початку роботи бюро не до 1 березня, а до моменту, коли буде сформовано 50% складу детективів цього бюро. Уряд чекає пропозицій від правоохоронних структур щодо реальних термінів початку роботи Державного бюро розслідувань. При цьому відрізка початку роботи бюро не може бути безстроковою — Кабінет Міністрів наполягає на початку роботи органу в 2016 році.

— Боротися із корупцією вкрай необхідно, але превентивні заходи є не менш важливими. Що робить влада в цьому напрямку?

— Дійсно, боротьба з корупцією — це не тільки кримінальні справи і «посадки» чиновників. Хоча це є важливим елементом боротьби з корупцією. Боротьба з корупцією — це превентивні заходи.

По-перше, це максимальна державля і дебюрократизація країни. Досі від чиновника, який був монополістом у наданні українцям якоїсь послуги, залежало все: які папірні треба було принести, скільки часу відстоюти в черзі, скільки непотрібних довідок додатково привнесли. Саме в цьому і був основний розсадник корупції.

На прикладі Мін'юсту покажу, як дієво з цим боротися. У нас була Державна реєстраційна служба, яка вважалася одним з найбільш корумпованих органів. Вона здійснювала комунікації з бізнесом і громадянами. На початку 2015 року міністерство ліквідувало цей орган і почало процес реформ, суть яких полягала в демонополізації і дебюрократизації реестраційних сервісів, переведення їх в онлайн-режим.

Протягом минулого року нам вдалося запустити цілу низку електронних сервісів — це і реєстрація компаній, і отримання інформації, витягів, довідок, реєстрація в сфері актів цивільного стану, коли ви реєструєте народження дитини, своє одружнення. І головне, що нам вдалося зробити — наприкінці минулого року парламент ухвалив великий пакет децентралізаційних законів, якими передано функції щодо реєстрації бізнесу та нерухомості місцевим органам влади і майже восьми тисячам українських нотаріусів.

Таким чином, ми прибрали монополію та спростили саму процедуру. І вже зараз можу сказати, що протягом першого місяця роботи нових законів ми бачимо те, що бізнес і громадян практично перестали скаржитися на наявність корупції при реєстрації, тому що у них є вибір.

Нотаріуси не беруть хабарі. Якщо один нотаріус погано працює, можна піти до іншого, який знаходиться через дорогу. Так само створена конкуренція, і саме це є тим успішним прикладом реформи, що приирає корупцію з побутових послуг і сервісів, якими користуються українські громадяни.

Я б хотів, щоб інші міністерства, які мають дуже багато контактів з громадянами, — це і міграційна служба, яка видає паспорти, це і Державна фіскальна служба, яка має постійний контакт з громадянами, — брали приклад з Мін'юсту. Міні-

стерство юстиції ліквідувало реєстраційну службу в своїй структурі як клас із тих реєстраторів, які асоціювалися з корупцією й хабарами.

— Це — велике досягнення. Але в Україні залишається велика армія чиновників, які мріють жити краще, а тому не відмовляться від хабарів. Як тут можна уникнути корупції?

— Це другий блок превенції — достойний рівень заробітної плати державним службовцям, які працюють з громадянами. Вони мають зосередитися на роботі, а не бути змушеними думати лише про те, як прогодувати дітей, родину.

Тому в 2016 році перед усіма інститутами української влади постав великий виклик. Йдеться про реалізацію реформи державної служби. Ми прийняли європейський закон про держслужбу, який передбачає високі вимоги до державного службовця як професіонала, його аполітичності, а з другого боку, — обов'язок держави забезпечити його достойною зарплатою, щоб на конкурентному ринку праці могли залучити найкращих. Залучити тих, хто готовий піти в державний сектор не як волонтери. Повинні прийти фахівці, які отримуватимуть конкурентну заробітну плату і чесно виконуватимуть свої обов'язки перед українським народом. Тому що запобіжник із боротьби з корупцією — це реформа державної служби і достойна заробітна плата.

— Очевидно, що третім блоком має бути відкритість чиновників. Але як можна змусити їх не приховувати придане на зароблені «непосильним трудом» гроші?

— Відкритість, прозорість і підзвітність чиновників обов'язково мають бути. Цей блок превентивних заходів взаємозв'язаний з першими двома. Тому ми протягом минулого року відкрили всі реєстри, які є в Міністерстві юстиції, що стосуються нерухомості і бізнесу, де можна подивитися статки, компанії, майно, яке належить державним службовцям.

Ми спільно з європейськими та американськими експертами доведемо до успішного кінця запровадження системи електронного декларування. Щоб кожен українець мав змогу побачити через електронну систему контролю декларацію держслужбовця та його родичів. І основне — державні службовці, які не зможуть пояснити, звідки вони отримали ті чи інші статки, нестимуть реальну кримінальну відповідальність.

— Коли ж це станеться?

— Новий механізм декларування доходів держслужбовцями має запрацювати в 2016 році, незважаючи на небажання окремих членів парламенту, щоб нова система почала діяти якнайшвидше. Ця електронна система вже в попередньому варіанті готова і наблизичним часом буде презентована супутниковій стисливості.

— У корупції завжди винні дві сторони. Не можна звинувачувати лише чиновника-корупціонера, адже для того, щоб він міг узяти, цей хабар йому має хтось принести. Що із цим робити?

— Треба вести роз'яснювальну та просвітницьку роботу серед громадян для того, щоб відпрацювати в нашій з вами свідомості неприйнятність будь-яких проявів корупції. Навіть тих, які нібито здаються нам не критичними, коли це подяка вчителю чи лікарю.

Корупція виникає там, де немає прозорості й відкритості. Саме тому ми максимально перевели наші сервіси в онлайн-режим. Це, дійсно,

дало результат. Понад два мільйони українців за неповний 2015 рік скористалися безкоштовними електронними сервісами на сайті Міністерства юстиції. Більше півмільйона скористалися платними сервісами щодо реєстрації компаній, отримання інформації. Це є ті реальні речі, які відчуває кожен українець. Коли немає контакту державного службовця з громадянином, — це точно сприяє відсутності хабарів, тому що комп'ютер хабара не бере.

І ще хочу нагадати про п'ятий блок превенції — конкуренцію.

Це — ті рецепти, які ми запустили в системі Мін'юсту. Я переконаний, що вони вже дали свої перші результати і будуть давати їх протягом наступних років.

Хабарі в системі юстиції підуть в історію, і наші люди забудуть про це явище, як про поганий сон, який мав місце в Україні протягом багатьох років.

— Павле Дмитровичу, ви сказали, що боротьба з корупцією — це не тільки кримінальні справи, але без них не обйтися. Проти керівників органів юстиції порушили чимало кримінальних проваджень, є вироки. Може, треба ще більше саджати, щоб боялися брати хабари?

— З початку 2014 року ми започаткували спільно з правоохоронними органами систему контролю за керівниками органів юстиції різного рівня. Тоді було порушено безпрецедентну кількість справ — близько 140. Майже половина цих справ дійшла до судів. Але, переважно, тільки кримінальними провадженнями система не зміниться. Саме тому ми пішли далі та зробили фундаментальну реформу в своїй сфері, про яку я вам щойно розповів.

Дуже хотілося б, щоб інші органи влади так само провели аналогічні реформи. Насамперед, йдеться про ті органи, які видають різного роду ліцензії, дозволи. Йдеться про фіскальну службу та про міграційну службу. Тому що подекуди українці помилково думають, що Міністерство юстиції займається питаннями, які входять у компетенцію інших органів: починаючи з притягнення до відповідальності суддів та закінчуючи видачею паспортів. Насправді, наші повноваження досить-таки обмежені. Міністерство юстиції опікувалося реєстрацією українських компаній та нерухомості. Це — наш блок відповідальності, який ми спромоглися, я вважаю, успішно реформувати. Зара змінами ці функції передали місцевій владі і нотаріусам. Нам вдалося зробити реальністю те, що ще рік тому було фантастикою, — нині українську компанію можна зареєструвати «під ключ» за 24 години. Уряд спільно з Міністерством юстиції вдалося запровадити в Україні механізм, який передбачає можливість реєстрації компаній «під ключ» в усіх органах — податковій, пенсійному фонду, статистиці — за добу. Це — ті реформи, які реально можуть відчути українці.

— Подолати корупцію без чесних судів неможливо. Громадяни вимагають повної зміни суддівського корпусу, водночас відповідальним особам не вдалося відстоюти що позицію. На вашу думку, чи забезпечить переатestaція суддів якісне оновлення судової системи?

— Будь-які реформи не мають сенсу, якщо немає справедливості в суді. Тому дуже важливо, щоб судова реформа не була косметичною. Щоб ця судова реформа не просто набула форми змін до Конституції, але й змогла набути реального змісту. А реальний зміст — це оновлення судового корпусу, це прихід до професії суддів тих людей, які пройдуть через публічний конкурс і які матимуть довіру у простих українців. Тому що не можуть виносити рішення іменем України люди, довіра громадян до яких складає тільки 5%. Таке рішення не варто навіть паперу, на якому воно друкується.

Тому тільки оновлення судової системи через прозору процедуру і допуск до професії людей, які досі не працювали у ній, буде реальним результатом реформи.

Олена СОБКО

**16 ЛЮТОГО
МАЄ ВІДБУТИСЯ
ЗВІТ УРЯДУ...**

Фракція «БП

Наміри сьогоднішньої української влади внести чергові зміни до основного закону України, до Конституції, точніше, характер тих змін, ставлять багато питань перед українським суспільством. Власне, подібні питання виникають інших причин намагається

агресії! Коли ж неминуче за такої поведінки, зрештою, сталося, недостойна поведінка влади і тут далає взнаки, адже замість організації негайного спротиву, якого вимагає закон України «Про оборону», якого вимагає українська Конституція, наша влада допустила до відторгнення від України Автономної Республіки Крим, чим явно захотила ворога до подальшої агресії. Війна на сході України є прямим наслідком тієї політики, яка явно підпадає під визначення державної зради. Справді, хіба не було державною зрадою неоголошення, всупереч приписам Конституції та закону «Про Оборону», военного стану ще в лютому 2014 року?

Хіба не є державною зрадою трактування з боку українського уряду, зокрема Міністерства палива та енергетики України, з боку Пенсійного фонду України Автономної Республіки Крим як суб'єкта Російської Федерації?

Сьогоднішні спроби внесення змін до Конституції з метою надання особливого статусу контролюванням Московією територіям Донецької та Луганської областей є продовженням тієї деструктивної політики. Пописання ж нашої влади на те, що ті зміни є ключовою вимогою, на якій наполягають Московія і її маріонеткові «республіки», що на їхньому внесенні наполягає Захід, оськільки вони є частиною Мінських угод, лише підтверджує недолугість тієї політики, бо вона не відповідає національним інтересам.

Виходить так, що наша дипломатія не спромоглася в ході Мінських перемовин відстояти життєво важливі інтереси України. Вони не спромоглися пояснити західним партнерам, переконати їх у тому, що особливий статус неконтрольованої нині частини Донецької та Луганської областей на найближчі роки має поглати лише в посиленні впливу Української держави на тих територіях. А це значить, що Українська держава спершу має взяти під повний контроль державний кордон з Московією, що військова техніка, якою нашпиговані неконтрольовані нині частини Донецької та Луганської та Донецької областей, буде або виведена назад, на територію Московії, або передана під контроль українського війська, що очільники маріонеткових утворень та ватажки бандформувань, незалежно від їхнього громадянства, чия діяльність спричинила війну, руйнування, тисячі вбитих покалічених, будуть заарештовані і віддані під суд як військові злочинці, що на тих територіях має бути відновлено діяльність органів влади Української держави, і лише тоді можна буде вести мову про будь-які вибори та місцеві самоврядування. Намістів, «особливості місцевого самоврядування», які нам сьогодні намагаються почати як безальтернативні,

означають навіть не самоуправство бойових трактористів і шахтарів на тій частині Луганщини та Донеччини, а легітимізований українським парламентом вплив Кремля на політику всієї Української держави, адже їхні представники за таких умов увійдуть в український парламент. Більше того, вже зараз висуваються вимоги щодо надання представникам тих районів права вето в українському парламенті, щодо формування силових структур, прокуратури, судів виключно з мешканців того анклаву, щодо підконтрольності ім державного кордону України і подібне. Зрозуміло, поки що це лише бажання Кремля, але з такою політикою «піддавків», яку веде наша влада, і до того можемо докотитися.

Наскільки ж треба не поважати себе, щоб піддаватись зухвалому тискові Москвії, яка, не виконавши до кінця жодного з попередніх пунктів угод, домагається, аби Україна зі свого боку вико-

мози? Сім статей на чотирох сторінках – ось і вся Конституція Сполучених Штатів Америки, де в стислому вигляді зафіксована воля народу утворити державу, яка б сприяла його, народу, процвітанню. Здавалось би, неможливо викласти на чотирох сторінках програму, яка б регламентувала життєдіяльність будь-якої держави, тим більш такої великої, як США, протягом хоч якогось довшого часу, а проте ж ця держава існує і процвітає вже 227 років. Звісно, є ще Білль про Права, що складається з десяти перших поправок до Конституції, є ще 17 інших поправок, але причина тієї життєвості, схоже, в самому підході до справи.

Поглянемо на преамбулу Конституції США: «Ми, народ Сполучених Штатів, щоб утворити більш досконалу Спілку, встановити право-суддю, гарантувати внутрішній спокій, забезпечити спільну оборону, сприяти загальному добробуту і закріпити блага свободи за нами і по-

народу, не забуваючи згадати найперше себе. В потоці багато-лів'я, яке за бажання можна трактувати як пусто-лів'я, ми не бачимо ані слова про таку важливу річ, як правосуддя (може, тому й не маємо його досі?), не бачимо натяку про важливість обороною Краю (маємо натомість анексований Крим, війну на Донбасі), замість «сприяння загальному добробуту» маємо «гідні умови життя», що, погодтеся, далеко не одне й те саме, бо одні живуть життям гідним шейхів, а якість життя загалу в термінах гідності загалі описані бути не може. Зате замість прагнення процвітання нації маємо прописане від її імені прагнення розвивати державу. Але ж нація і держава – то не одне й те саме! Держава є похідною від нації, в певному сенсі, парасолею над її тілом. Нація утворює державу задля задоволення своїх життєвих та історичних інтересів, найперше, для захисту від зовнішніх загроз, гарантування внутрішньої злагоди, справедливості всередині суспільства, для свого розвитку і процвітання.

Домінування інтересів держави над інтересами нації,

лина в Конституції України дозволяє узураторам, які виступають від імені держави, опікуватися не національними інтересами, а корпоративними інтересами владих груп осіб, які, не несучи відповідальності, приймають такі державні рішення, які шкодять або вже зашкодили вільному розвитку сучасної української політичної нації, яка самовизначилась, та спровоцирують сам процес функціонування держави Україна, викликаючи суспільний протест і спротив, про що яскраво свідчать драматичні події Помаранчевої революції 2004 року та Революції гідності 2013-2014 років».

Учасники конференції, серед яких були такі відомі особистості, як п.п. Левко Лук'яненко, Іван Заєць, доктор соціологічних наук Едуард Афонін, кандидат філологічних наук Л. М. Вежель, голова ВГО «Спілка офіцерів України», генерал-лейтенант Олександр Скіпальський, голова Товариства військових істориків України, військовий експерт, помічник міністра оборони України, капітан першого рангу Анатолій Грищук, військовий експерт, співробітник Громадського інституту стратегічних досліджень, капітан першого рангу В'ячеслав Оксюта, кандидат історичних наук Володимир Петрук, помічник координатора Товариства військових істориків при Всеукраїнському благодійному фонду «Україна – ЮНЕСКО», полковник Володимир Кривобок, військовий експерт, голова комітету Громадської ради при Міністерстві оборони України, полковник Володимир Чепець, внесли пропозиції, які, на їхню думку, мають бути відображені у тексті Конституції України, через їхнє важливе значення як основи для створення системи національної безпеки. Зверніть увагу, шановний читачу, на значення, яке учасники конференції приділяють взаємовідносинам нації і держави і належному їхньому відображеню в тексті Конституції України:

«1. Текст Конституції України має містити юридичний термін «нація», що дасть законні підстави оперувати визначеннями зі словами, похідними від слова нація, наприклад, «національні інтереси», «Національний банк України» тощо.

2. У тексті Конституції України, як суспільному договору, необхідно передбачити змістову частину з окресленням взаємовідносин між нацією і державою та визначенням націю як замовника на послуги держави, а державу – як виконавця цих послуг.

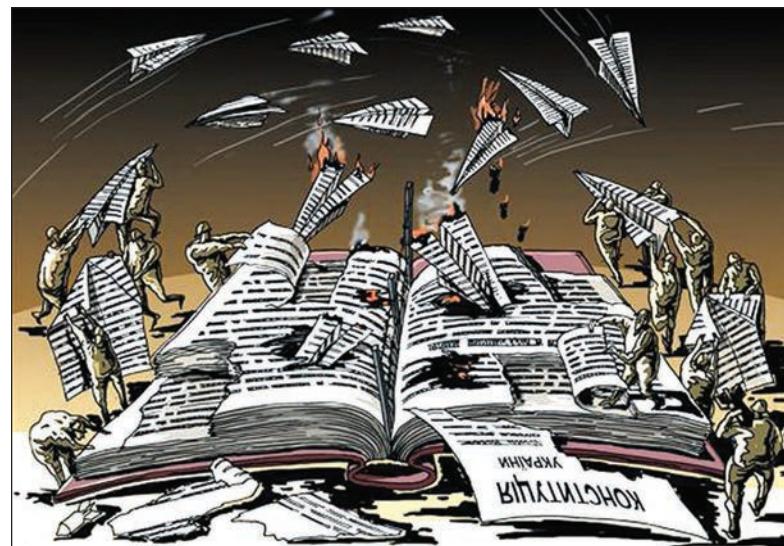
3. Текст Конституції України має визначати відповідальність держави перед нацією за свою діяльність не лише у вузькому сенсі захисту національних інтересів, а більш широко – за свою діяльність у реалізації, задоволенні національних інтересів».

З-поміж іншого, про це ж йтиметься на конференції з питань термінології в сфері національної безпеки, яка відбудеться 25 лютого в Києві.

То чи змінювати нам Конституцію, поступаючись тиску зовні, погоджуючись на особливий статус окремих територій Донецької та Луганської областей, які пропонують нам сьогодні наші влади, ставлячи тим самим під загрозу безпеку Краю, чи, поміркувавши добре, внести справді важливі зміни до її тексту, які відображали пріоритети нації перед міжнародними державами?

Валентин БУТ
Крим

КОНСТИТУЦІЯ: ЗМІНИТИ НЕ МОЖНА НЕ ЗМІНЮВАТИ

нала всії свої зобов'язання!

Мені важко, насправді, уявити, щоб будь-яка країна світу погодилася на те, щоб частина її території перейшла під повний контроль бойовиків, інспірованих, навчених та зброяних сусідньою агресивно налаштованою державою, отримала самоврядний статус, при тому отримала право через своїх представників у вищому законодавчому органі держави вплівати на її політику. Ми маємо або відгородитися на якийсь час від тієї території, або відвоювати її вже сьогодні. В будь-якому випадку, внесення змін до Конституції під тиском зовні, тим більше таких, які явно несуть в собі загрозу безпеці Краю, є абсолютно неприйнятним.

З іншого боку, нам варто усвідомити, що чинна Конституція України зразка 1996 року, насправді, вельми далека від ідеалу. І виною тому зовсім не двадцятіліття, яке вона відзначатиме цього року. Її вада навіть не в тому, що за такий короткий термін її вже не відповідає реальним обставинам, а в тому, що замість обстоювання інтересів нації наша Конституція висписана так, що захищає виключно інтереси держави, яку контролюють, змінюючи одне одного при владі, клані злодійкуватих, корумпованих владоможців. Аби переконатися в тому, порівняймо її, скажімо, з Конституцією Сполучених Штатів Америки. Що ж має-

томством нашим, проголошуємо і встановлюємо цю Конституцію для Сполучених Штатів Америки. Чи не видається читачеві, що ширі наміри, викладені в простих словах з відповідно розставленими акцентами, важливіші за багато-лів'я?

Поглянемо тепер на преамбулу до Конституції України:

«Верховна Рада України від імені Українського народу – громадян України всіх національностей, виражуючи суверенітет народу, спираючись на багатовікову історію українського державотворення і на основі здійсненого українським народом права на самовизначення, дбаючи про забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя, піклуючись про зміцнення громадянської злагоди на землі України, прагнучи розвивати і змінювати демократичну, соціальну, правову державу, усвідомлюючи відповідальність перед Богом, власною совістю, попередніми, нинішнім та прийдешніми поколіннями, керуючись Актом проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року, схваленим 1 грудня 1991 року всенародним голосуванням, приймаючи Конституцію – Основний Закон України».

Чи звернув мій читач свою увагу на такі «дрібниці», які

є, що в другій преамбулі між «народом» і «Конституцією» ми отримали посередника в особі Верховної Ради, як складової системи національної безпеки, і створює умови для узурпації державної влади та експлуатації національного багатства країни Україна в інтересах окремих груп осіб, що, власне, ми спостерігаємо. Така програ-

РОЗДУМИ ПРО ІНДІЮ ТА ПРО НАШІ СТОСУНКИ

Мрідула Гош — голова правління Східноєвропейського інституту розвитку. Вона з Індії, рідна мова — бенгальська. Але чудово розмовляє українською, що вдвічі приємніше, адже її оточення в Києві — переважно російськомовне. Говоримо про Індію і про Україну, про шляхи вирішення мовних проблем у нас і у них, про певні аналогії в історії Індії та України. Не можемо не заторкнути тему нинішньої війни на сході...

— У Індії непогані стосунки з Росією, — розпочинаю я свою розмову. — Ця країна духовно близька Індії? Чи вона просто менш агресивна порівняно з країнами мусульманського світу? Чи просто віддалена географично, а тому цілком безпечна? А з точки зору економічних зв'язків ще й вигідна...

— Індія абсолютно унікальна і дуже відрізняється як від Китаю і Пакистану, так і від Росії, — відповідає Мрідула Гош. — У нас надзвичайне етнічне розмаїття (багато різних народів і різних мов) і панує демократія. У нас взагалі неможлива диктатура. Якщо й порівнювати Індію з іншими країнами, то вона більше схожа на Сполучені Штати. Ми вільно володіємо англійською, хоч це й мова колонізаторів. Але ми спокійно до цього ставимося. Сприймаємо цю мову як атрибут культури, а не як засіб колонізації. В Індії є багато своїх англомовних письменників, які отримували за свої твори високі нагороди. Були народжені й письменники, які писали мовами Індії. Варто згадати, що ще до незалежності Індії у 1913 році Рабіндранат Тагор став першим неєвропейським Нобелівським лауреатом. Є й багато інших.

— Нас російська також об'єднує з народами пострадянського простору. І це великий плюс. Англійська її не замінить...

— Я б теж ставилася до російської гідно, як до культурного феномена. Колоніалізм тут ні при чому. Хоча російський колоніалізм, звісно, треба засудити, щоб не було зверхнього ставлення до українців з боку росіян. З іншого боку, я розумію, що вам важче, бо мови споріднені. Наши ж мови різні, і вони глибші, вкорінені в минулі, тому мають більш лекцічні запаси, вони складніші, ніж англійська. Мови народів Індії мають десятки синонімів для одного слова. Тому англійська нам не конкурент, бо на тлі наших корінних, дуже древніх мов англійська здається дуже спроценою. Хоч класична англійська також дуже багата мова, але на такому рівні її мало хто знає... Мова — це живий організм, вона проходить різні етапи розвитку.

— Розкажіть трішки більше про бенгальську мову. Знаю, що бенгаліці героїчно боролися за її збереження і самобутній розвиток...

— Тут зовсім інший контекст. Бенгалія була розділена на Східну і Західну. Східна частина була придбана до Пакистану після проголошення незалежності Індії. Східний Пакистан це насправді Східна Бенгалія. Саме там і почалися утики бенгальської мови. В 1952 році в людей навіть стріляли за те, що вони стали на захист своєї мови. Це чи не перший народ в сучасній історії, який пролив свою кров за

право говорити і думати рідною мовою. Після масових розстрілів мовний рух перетворився на рух за незалежність Бангладеш. В результаті боротьби Східний Пакистан проголосив свою незалежність від Пакистану. В самій же Індії таких «мовних» воєн ніколи не було.

— Наскільки я знаю, в сусідньому Китаї існують проблеми культурного плану у тибетців та уйгурів.

— У Китаї 90% населення — китайці, а тибетці, уйгури та інші меншини становлять лише 10%. Тому там у китайців є велика спокуса якщо не асимілювати меншини, то в усякому випадку забезпечити домінування китайської мови. В Індії ж ситуація інша, її у нас жоден народ не утискається. В кожному штаті мовне питання вирішується делікатно з огляду на реальну ситуацію. Ми підтримували боротьбу за мову в Бенгалії, але це не означає, що лише в Бангладеш могла зберегтися бенгальська мова. Центром бенгальської культури взагалі-то вважається Калькутта. Це — одне з найбільших міст Індії, столиця Західної Бенгалії. До 1911 року Калькутта була столицею і центром усієї Британської Індії, тому це місто і зараз є потужним осередком науки, освіти, культури, політики. Але й Дакка, столиця Бангладеш, також є потужним центром бенгальської культури.

— Подібна ситуація в Румунії. Практично одна й та ж культура (хіба що з невеликими відмінностями) в Кишиневі і в Бухаресті. Або у Франції і в канадському Квебеку. Мабуть, подібних мовних аналогій у світі багато. Хотів би ще на хвильку повернутися до Тибету. Як на цю проблему дивляться прості громадяни Індії?

— Китайські комуністи свого часу в Тибеті діяли досить радикально. Тому була війна, було багато біженців, які знайшли притулок у моїй країні. Переїзд Далай-лами до Індії призвів до різкого загострення стосунків з Китаем. Це було недобре, бо наші цивілізації ніколи не ворогували між собою. Тому тибетцям дали зрозуміти, що можна жити у нас, але бажано не займатися політикою. Вовчата за Тибет ім заборонено; ми не хочемо, щоб сусід на нас був сердитий. Це дуже складна проблема, але думаю, що Тибет треба визнати частиною Китаю. Пекін, мабуть, більше нічого і не хоче... Тепер тибетці там можуть розвивати свою культуру, а іноземці — вільно подорожувати. Прикро лише, що свого часу було знищено чимало історичних пам'яток...

— У Криму все вирішилось за тим же принципом?

— Так, Крим — це, без сумніву, територія України. Його окупація є кричущим порушенням міжнародних нормативних до-

кументів. Свого часу, працюючи в ООН, я займалася проблемою облаштування депортованих. Були «пілотні» проекти — спочатку в двох поселеннях, потім у 250-ти поселеннях... Це був один з найбільших проектів ООН на території України. Траплялися непорозуміння, Україною було допущено дуже багато помилок. Але найголовніше та, що з боку Росії велася дуже агресивна пропаганда в Криму і на сході України. Політична еліта спробувала цим скористатися. Політика «роздільяй і володарюй!» відкривала певні можливості для окремих груп. Еліта досі розділена, а повинна бути єдиною. Я вважаю, що в Криму повинен бути Дім Криму, в якому варто розмістити емігрантський уряд, створити і розмістити там паралельний кримський проукраїнський світ... І не варто робити дім одного лише кримськотатарського народу. Зараз є така тенденція ототожнювати Крим з кримськими татарами, бо вони найактивніші. Але ж це невірно! Досі не було широкого обговорення кримської проблеми з народом. Треба визначитися в концептуальному плані. Чи це повинен бути автономія кримськотатарського народу? Чи, може, щось інше. Може, це питання і обговорюється в поважних інституціях, але широкого всеукраїнського обговорення не було. А стосовно блокади? Потрібна вона чи ні? Стратегії тут, дійсно, бракує. Ми не бачимо, щоб всі ці кроки робилися в унісон, не бачимо єдності. Люди по-різому реагують, і така фрагментарність не дуже корисна. Добре, що хоч в одному питанні єдині: Крим — це Україна! Це — перше. І друге, що Крим повернеться. Дуже багато робить світове співтовариство, застосовуючи санкції. Без них Україні було б важче. А стосовно характеру автономії, то тут також є проблема.

— Іх дуже багато! Насамперед, це ті люди, які писали Конституцію Індії та й не тільки вони. А коли говорити про найвідоміших, то це Рабіндранат Тагор. Це — людина світу, геніальний художник, поет, філософ, енциклопедист... Один з його віршів став гімном Індії, а потім один вірш з його поетичної скарбниці, покладений на музичну, став гімном Бангладеш. Його творчість вічається у багатьох університетах світу, бо це — віддана особистість. Ось ми говоримо «Махатма Ганді», але не всі знають, що саме слово «махатма» придумане Тагором...

— Вони перекладається як «читатель»?

— Ні, це слово означає «велика душа». Маха — «велика», атма — «душа».

— Як гарно...

— Тагор був справжнім патріотом Індії, але віддав радикальний націоналізм, який може привести до втрати національної ідентичності інших народів. Він вважав, що реалізувати свою національну ідею і свій національний дух можна, не принижуючи інших народів.

— Це дуже цінна ідея для України. Знаю, що Махатма Ганді прихильно говорив про «культурі всіх земель, що поширюються в моєму домі настільки вільно, наскільки це можливо». Проте він же і додавав: «Але я відмовляюся бути знесеним з моїх ніг хоч будь-якою з них...». У нас ситуація така, що багато українців були знесені з ніг русифікацією, і нинішня війна на сході України — наслідок таких пеконосів...

— Скажімо, мати Тереза да національністю — албанка, а за віровизнанням — християнка... Але ж для Індії вона своя!

— Хоч і представляє

якоюсь мірою Європу, християнський світ. I, напевно ж, підносить авторитет християнського світу в очах індійців. А деякі історичні фігури (наприклад, Махатма Ганді) дуже підносять авторитет Індії в очах європейців, американців та решти країн Азії. Коли ялтинський бандурист Остап Кіндрачук співав пісні кримськотатарською мовою, то корінні мешканці Криму тепліше починали ставитися до всієї України. А коли Олександр Бівшев з Рязанщини пише свої поетичні твори на захист української лотьчиці Надії Савченко? Колись і це заражалося російському народові. Це стосовно ролі «позитивних фігур». Вимогли б згадати подібних людей, які представляли Індію?

— Іх дуже багато! Насамперед, це ті люди, які писали Конституцію Індії та й не тільки вони. А коли говорити про найвідоміших, то це Рабіндранат Тагор. Це — людина світу, геніальний художник, поет, філософ, енциклопедист... Один з його віршів став гімном Індії, а потім один вірш з його поетичної скарбниці, покладений на музичну, став гімном Бангладеш. Його творчість вічається у багатьох університетах світу, бо це — віддана особистість. Ось ми говоримо «Махатма Ганді», але не всі знають, що саме слово «махатма» придумане Тагором...

— Вони перекладається як «читатель»?

— Ні, це слово означає «велика душа». Маха — «велика», атма — «душа».

— Як гарно...

— Тагор був справжнім патріотом Індії, але віддав радикальний націоналізм, який може привести до втрати національної ідентичності інших народів. Він вважав, що реалізувати свою національну ідею і свій національний дух можна, не принижуючи інших народів.

— Це дуже цінна ідея для України. Знаю, що Махатма Ганді прихильно говорив про «культурі всіх земель, що поширюються в моєму домі настільки вільно, наскільки це можливо». Проте він же і додавав: «Але я відмовляюся бути знесеним з моїх ніг хоч будь-якою з них...». У нас ситуація така, що багато українців були знесені з ніг русифікацією, і нинішня війна на сході України — наслідок таких пеконосів...

— Це означає, що попере- ду у вас дуже багато ро-

ВІДЛУННЯ ТРИПІЛЬСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Сучасна історична наука дає підстави стверджувати, що трипільці, які компактно оселилися на теренах українських земель ще у IV тисячолітті до н. е. (хоча деякі артефакти датуються VI тисячоліттям до н. е.) асимілювалися з місцевими племенами, прибули з Балкано-Дунайського регіону. Вони створили надзвичайно потужну культуру, возвеличили культ Землі-Годувальниці, адже були аріями, тобто — орачами. Відлуння цієї багатої духовної спадщини, як і фрагментарно матеріальної, ми знаходимо в сучасній обрядовості українців (зокрема, що відображає аграрний спосіб життя наших предків), у колядках та щедрівках, творах народного мистецтва.

Велика селянська піч, на якій могло вімститися четверо-п'ятеро дітей (трипільські сім'ї очевидно були багатодітними), глина на хата-мазанку, розмальовану квітами, півниками, диво-птахами, круглий, мов сонце, великий хліб-коровай (один на всю сім'ю) — все це спадщина, яку ми отримали від трипільців. Їхні основні релігійні обряди були пов'язані з культом родючості, символи якого втілювались у жіночих фігурах, кам'яних бабах, замерлих у стежах України. Археологи знаходять їх майже у кожному трипільському поселенні, на місцях їхніх колишніх стоянок. Статуетки Землі-Матері, Великої Матері виготовлені досить часто з піднятими для благословення руками.

Релігійним життям керували жерці. Вони могли визначати час польових робіт, лікувати людей, ревно оберігали давні звичаї, традиції роду, племені, етносу та суспільні закони, які передавали від покоління до покоління усно і за допомогою мистецьких знаків-символів.

Яскравим явищем у світовій історії є розпис трипільськими керамікі чорною, червоною і білою фарбами природного (здебільшого рослинного) походження. Коліори старанно добиралися, бо кожен з них мав глибокий символічний зміст. Певні мотиви візерунків, орнаментів, кольорів ще й тепер можна побачити на сорочках-вишиванках, рушниках, витканіх народними майстрами килимах, великоцінних писанках. Яйце — уособлення Всесвіту, В

АБІТУРІЕНТАМ КРИМУ

Громадяни України, які проживають на тимчасово окупованій території України і виявили бажання здобути освіту та отримати документи державного зразка, можуть взяти участь у зовнішньому незалежному оцінюванні (ЗНО-2016) скласти державну підсумкову атестацію (ДПА).

З 1 лютого 2016 року в Україні громадяни можуть пройти реєстрацію і взяти участь в основній сесії ЗНО для здобуття освіти у вищих навчальних закладах (ВНЗ) України. На офіційному сайті Українського центру оцінювання якості освіти www.testportal.gov.ua створено розділ «Реєстрація». Ви можете самостійно сформувати реєстраційну картку для участі в ЗНО.

Реєстрацію для участі в ЗНО-2016 кримчани проходять у Херсонському регіональному центрі оцінювання якості освіти (Центр), який відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 26 жовтня 2015 року № 1107 обслуговує громадян, зареєстрованих на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь.

У випадку неможливості з якихось причин зареєструватися онлайн для участі в ЗНО-2016 мешканці Криму мають звернутися особисто до Центру.

Цього року абітурієнти подают до вишів лише сертифікати ЗНО-2016, учасник якого має право скласти тести з чотирьох предметів, обравши із запропонованого переліку: українська мова та література; історія України; математика; біологія; географія; фізика; хімія; англійська, іспанська, німецька, французька або російська мови.

Також для випускників шкіл цього року поєднали ДПА і ЗНО-2016 в двох предметах: українська мова та література; математика або історія України. Під час реєстрації для участі в ЗНО-2016 випускникам слід вказати назви предметів, результати ЗНО-2016 яких будуть заражовані як ДПА. Однак оцінку з ДПА заражують тільки з одного предмета. Результати ЗНО з української мови та літератури заражовуватимуться як ДПА на основі кількості балів, набраних за виконання завдань лише з української мови.

Основна сесія ЗНО-2016 розпочнеться 5 травня тестуванням з української мови та літератури і триватиме до 17 червня.

Для випускників,

які проживають на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь і не встигли пройти основну сесію ЗНО-2016,

Крім того, за допомогою і

консультаціями з питанням здобуття української освіти громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь або вимушено переселилися на материкову частину України, можуть звернутися до Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим зручним для себе засобом зв'язку.

<http://www.pru.gov.ua/1626-2/>

Абітурієнтам Криму для здобуття освіти у вищих Україні слід залигти допомогу батьків і зробити шість кроків:

- обрати школу на материковій частині України для дистанційного навчання і здобуття освіти за екстернатною формою навчання;
- написати заяву на ім'я директора обраної школи;
- зареєструватися для участі в ЗНО-2016;
- скласти ДПА;
- пройти ЗНО-2016;
- подати документи про вступ до ВНЗ.

Основною базою для дистанційного навчання в Україні є розроблений викладачами Інституту післядипломної освіти Київського університету ім. Б. Грінченка спільно з Міністерством освіти і науки України і запроваджений проект «Столичний центр відкритої освіти» — <http://vo.ipro.kubg.edu.ua/>

Доступний усім вчителям, батькам та учням офіційний веб-ресурс має корисні і вичерпні матеріали для освіти на відстані, зокрема, електронні версії шкільних підручників та посібників для всіх класів, широку базу для підготовки до ЗНО-2016.

Крім того, за допомогою і консультаціями з питанням здобуття української освіти громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь або вимушено переселилися на материкову частину України, можуть звернутися до Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим зручним для себе засобом зв'язку.

<http://www.pru.gov.ua/1626-2/>

КРИМСЬКИЙ ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОГОЛОСИВ НАБІР СТУДЕНТІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ В КІЄВІ

У Києві відновлює роботу Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського.

З 1 лютого університет починає формувати свій студентський і кадровий склад.

«Міністр освіти» Криму Наталя Гончарова у всіх інтерв'ю пояснює це банальним зниженням попиту на українську та кримськотатарську мови. В свою чергу, батьки обурені такими коментарями й діями окупантів, які, як і сто, і двісті років тому, забороняли українську мову.

«На перших батьківських зборах у серпні нам сказали:

«Хто хоче навчатися українською мовою, підніміть руки», і запропонували написати заяву. З 28 чоловік підійшли 17. Це більше половини, вважайте, більшість! Ще троє висловили бажання навчатися кримськотатарською мовою. Я заповнила дитині щоденник українською, вгорі написала місяць — «вересень». Син повернувся додому, зайшов на кухню й каже: «Там усе російською, ти мене надурила». У ющенку все було перекреслене, і написано «сентябрь червоною пастою». Так-от, я не дурю своїх дітей, і я не захоплювалася Крим! На наші скарги дивляться крізь пальці, сьогодні 17 жовтня, а проблему ніхто не хоче вирішувати. Це зробили спеціально, штучно! Тато Данилові увечері так і сказав: «Спочатку, синку, вони забрали нашу землю, а тепер забирають твою мову». Не подумайте, ми не якісні «бандерівці», просто наше законне право розтоптали. Конституція Криму — це папір, де насправді не три державні мови», — розповідає Ірина, матір першокласника.

Ситуацію зі зниженням стипендій там пояснюють тим, що «такі мізерні стипендії плащають у більшості російських вишів». У «міністерстві освіти, науки і молоді» Криму підтвердили, що «розмір підвищеної стипендії раніше був 6000 рублів, а цього місяця вже 2600, а звичайна стипендія — всього 1300».

Колись на головному корпусі ТНУ у Сімферополі була навіть українська вивіска...

ОКУПАНТИ ВТРИЧІ СКОРОТИЛИ СТИПЕНДІЮ СТУДЕНТАМ СЕВАСТОПОЛЮ

Розмір стипендії севастопольських студентів довели до загальноросійського рівня: з початку 2016 року стипендія стала втрічі меншою порівняно з виплачуваною в Україні. Про це повідомляє севастопольський новинний портал [«ForPost»](#).

«Стипендії студентам СЕВДУ знизили до загальноросійських стандартів відповідно до російського законодавства», — пише [«ForPost»](#). За даними видання, ще напри-

ки 2015 року студентам платили 4500 рублів на місяць, а розмір підвищеної стипендії складав 6000 рублів.

З 1 січня цього року, відповідно до наказу по Севастопольському державному університету від 11.01.2016 року, розмір академічної стипендії для тих, хто пройшов проміжну атестацію, змінено до мінімального — 1300 рублів. Надалі розмір студентських виплат визначатиметься, «входячи з можливостей сти-

Учітесь, брати мої...

KC

КРИМ-2015: ЦЛКОВИТА ВІДСУТНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І БРЕХЛИВІ ПІДРУЧНИКИ ІСТОРІЇ

У новому навчальному році школярі Криму наразилися на безліч сюрпризів, і відсутність общищаних занять з української мови — лише один з багатьох. Єдина радість для дітей — нові підручники історії за 11 клас, у яких добре все, крім суперечливості й брехливості кожного параграфа.

У 2014 році «глава республіки» Сергій Аксюон пообіцяв вирішити питання щодо викладання української мови: «Ми обговорили можливість надання коштів, у тому числі на підготовку цих вчителів. Не з їхньої провини сталася ця ситуація, при цьому українська мова на території республіки є однією з державних, тому буде її викладання за бажанням у школах».

Державна? Тоді чому в Таврійському національному університеті ім. В. Вернадського ліквідували факультет української філології?

Закрили і українську гімназію в Сімферополі. А з більш ніж двадцять «україномовних» шкіл зробили кілька переповнених класів по 40 чоловік. Не кращою є ситуація і з кримськотатарською мовою, якою на весь півострів навчають лише 4895 дітей.

Для порівняння: у 2008-2009 навчальному році рідну мову вивчали 34 610 дітей кримськотатарської національності. У 2013-2014 навчальному році в Криму налічувалося 7 шкіл з українською мовою навчання і загальною кількістю учнів близько 13 тисяч. Наразі залишилися тільки 2 школи, які можуть приняти не більше 2000 осіб.

«Міністр освіти» Криму Наталя Гончарова у всіх інтерв'ю пояснює це банальним зниженням попиту на українську та кримськотатарську мови. В свою чергу, батьки обурені такими коментарями й діями окупантів, які, як і сто, і двісті років тому, забороняли українську мову.

«На перших батьківських зборах у серпні нам сказали: «Хто хоче навчатися українською мовою, підніміть руки», і запропонували написати заяву. З 28 чоловік підійшли 17. Це більше половини, вважайте, більшість! Ще троє висловили бажання навчатися кримськотатарською мовою. Я заповнила дитині щоденник українською, вгорі написала місяць — «вересень». Син повернувся додому, зайшов на кухню й каже: «Там усе російською, ти мене надурила». У ющенку все було перекреслене, і написано «сентябрь червоною пастою». Так-от, я не дурю своїх дітей, і я не захоплювалася Крим! На наші скарги дивляться крізь пальці, сьогодні 17 жовтня, а проблему ніхто не хоче вирішувати. Це зробили спеціально, штучно!

Тато Данилові увечері так і сказав: «Спочатку, синку, вони забрали нашу землю, а тепер забирають твою мову». Не подумайте, ми не якісні «бандерівці», просто наше законне право розтоптали. Конституція Криму — це папір, де насправді не три державні мови», — розповідає Ірина, матір першокласника.

«А за нас взагалі забули, —

перебиває Ельзара, — татари чинята спротив, блокують Крим. Тому кримськотатарські школи позакривали, кажуть, бажаючих нема. Як нема? В нас навіть більше, ніж до українських, і ми неодноразово це казали, але нас ніхто не чує.

Оскільки вивчення української нема, а факультативи відбуваються за старими підручниками, мое зацікавлення викликали нові посібники з історії. Візьмемо видання 2014 року «Історія Росії» за 11 клас під редакцією О. Левандовського.

На сторінці 74 зустрічаємо елемент російського шовінізму: «Політична ліхоманка, що охопила центральний район Росії, не могла оминути національні околиці (Прибалтика, Білорусь, Україна, Середня Азія), де виникало безліч ліберально-буржуазних і соціалістичних партій...». Автор перелічує ці сучасні держави, при цьому називає їх не регіонами чи іншими територіальними утвореннями, а іменує просто — національні околиці. Немовби Україна разом з мешканцями Балтії, котрі мешкають у Євросоюзі, — це околиця Росії.

Пак Молотова-Ріббентропа у книзі описується найбільш правдоподібно, при цьому період Великої Вітчизняної війни знову наповнений «совковим» пафосом на кшталт, «як вони могли, Сталін же домовився з Гітлером про поділ Європи...». Входить, тайком ділить Європу можна, приносячи горе на чужу землю, а підступно вдирачися на російську територію (автор усе радянське намагається зробити російським) — це ай-ай-ай як несправедливо щодо Йосипа Вісаріоновича.

Дві чеченські війни, в яких Росія зазнала поразки, згадуються у двох абзацах: «Реформування армії підвищило її боєздатність. До середини 2000 року федеральні війська розгромили більшу частину організованих бойових формувань сепаратистів і взяли під свій контроль практично всі міста й села Чечні. Почався новий етап антiterористичної операції. Основну частину військових підрозділів було виведено з території республіки, і влада там перейшла до створеної за наказом Президента РФ цивільної Адміністрації Чечні та її органів на місцях. У березні 2003 року в Чечні відбувся референдум, який відбулося під керівництвом Гітлера

«На перших батьківських зборах у серпні нам сказали: «Хто хоче навчатися українською мовою, підніміть руки», і зап

Сергій Лойко, журналіст, письменник, автор роману «Аеропорт»

ОБОРОНА ДОНЕЦЬКОГО АЕРОПОРТУ – ЦЕ МАЙДАН НА ВІЙНІ

Книга Сергія Лойка про подвиг захисників Донецького аеропорту настільки неймовірна, що в ній важко повірити. Але автор стверджує, що 90% подій роману відбулися у реальному житті. Спочатку знайшовши славу як журналіст і фотограф, на цей раз він приїхав у Канаду відомим письменником. «Укрінформ» вдалося поговорити з Сергієм після презентації його книги «Аеропорт» в Оттаві, куди він прибув із Торонто, де також представляв свій роман. Він поділився особистими спостереженнями з Пекла і роздумами про вплив цих кривавих подій на Україну, про майбутнє Росії і безнадійно зіпсовані відносини між країнами.

**В АЕРОПОРТУ ЗВИЧАЙНІ
ЛЮДИ ПЕРЕТВОРЮВАЛИСЯ
НА КІБОРГІВ**

— В яких країнах ви вже презентували свою книгу?

— Крім України, ми були в Чехії, Естонії, Фінляндії, а зараз — у Канаді.

— Чи цікава тема України і війни на сході країни західній аудиторії?

— Якщо цікаво розповідають, цікава, звичайно.

— Чи добре сприймають книги? Чи баґато людей приходить?

— Так, достатньо.

— Чому ви, журналіст, виришили створити художній роман?

— Я написав десятки історій про аеропорт для різних видань, але журналіст завжди має власні рамки. Як можна розповісти всю історію в 800-х словах? Ця війна зачепила мене за живе. Я зрозумів, що, не зважаючи на всі свої статті, я не висловлювся, не розповів усю правду. Головним словом у моїх журналістських матеріалах було «нібито», але на цій війні я побачив багато того, що не мало нічого спільногого з «нібито».

— Що робило українських вояків у Донецькому аеропорту особливими?

— Всі вони були дивні, як і саме місце — ПЕКЛО. Я запитав одного з бійців, чому він обороняє ці руїни, де не залишилося жодної цілої стіни, невже охороняє повітря? Так, — відповів він мені, — ми охороняємо повітря, наше повітря свободи.

В аеропорту люди перетворювалися на кіборгів, у них зникали всі фізіологічні потреби, їм не потрібен був сон, адже вони весь час були на війні і насолоджувалися кожною секундою, адже на якомусь дуже ранньому етапі усвідомили, що вже мертві. При цьому у Пісках та інших базах чекали тисячі українських вояків, які мріяли потрапити в аеропорт.

УКРАЇНСЬКЕ КОСОВО ПОЛЕ

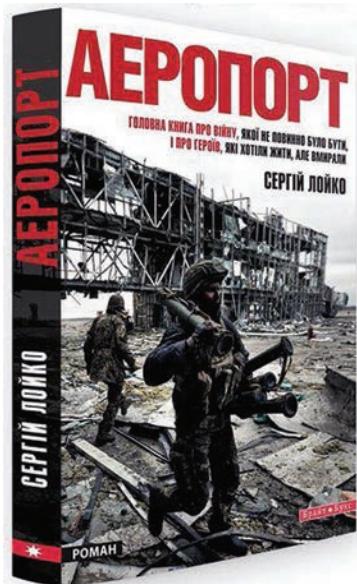
— Чи бачите ви історичні паралелі в подіях, що відбувалися в Донецькому аеропорту (наприклад, Фермопіли, Вестерплатте), чи це унікальний випадок в історії людства?

— І Вестерплатте, і Брестська фортеця, зрештою, здавалися аби були взяті. А аеропорт стояв до кінця. Чим ще відрізняється аеропорт? Там не було фортифікаційних споруд. З точки зору тактики і стратегії війни це взагалі було безглуздє заняття.

Але аеропорт — це був Майдан на війні. Той Майдан, який узяв в руки зброя із Києва переселився на війну. Саме тут Кремль обламав свої вовчі зуби, адже коли ця символічна битва в аеропорту досягла свого апогею, вийшло, що в ній бере участь зібрання людей з Майдану різних вікових, соціальних груп і національностей, які не чекали жодних наказів, а просто захищали своє повітря свободи. Кремль не міг зрозуміти цього, єдине, що він усвідомив: якщо попре далі, його чекає ось цей самий Майдан на війні, а з цим він нічого зробити не зможе. Саме оборона ДАПу показала Путіну, що його неспровоковану агресію варто перенести в інше місце. І він відправив війська в Сирію.

— Все-таки оборона Донецького аеропорту — це історія перемоги чи програшу?

— Якщо говорити футбольною мовою, то це — програш, а якщо людською — то перемога. Це —

ваше Косово поле. Це — Піррова перемога для Росії і велика перемога українського духу, українського народу й української Революції.

— Якщо порівнювати війну в Україні з подіями в Іраку та Афганістані, то чим вона відрізняється?

— По-перше, в Іраку було ясно, хто є хто. А тут все було дуже хитро, дуже підло, тут українська армія мала справу з трьома видами ворога, з гібридним воїнством. По-перше, це були російські найманці, які ділилися на романтичних ідіотів, на кшталт Гіркіна, і найманців, які прихали відпривати кредит на побутову техніку та зразом і постріляти, а також просто придурків, яким давно хотілося кого-небудь безкарно вбити. Друга група людей — це бомжі, безробітні, наркомани, хулігани, дармоїди, просто дебіли, яких у Донецькій області було хоч греблю гати. Ім роздали в руки зброя, вони очіманили від цього чаща й почали встановлювати свою порядки. Найбліжчі організації й єдиною, що більш-менш струмували все це божевільне воїнство від катастрофи, була третя група — регулярні російські війська.

— Також відрізнялося постачання. Росія забезпечувала регулярні поставки живої сили, техніки, амуніції і провантю. Це було і досі залишається війною Росії проти України.

— Як тоді можна завершити цю війну?

— Двома способами. Або Росія вибачиться і піде звідти, або, згідно з Мінськими домовленостями, віддасть контроль над кордоном Україні. Тоді потихенку цей бандитський непотріб, що там зараз перебуває, перестане підтримуватися грошима і само собою розбіжиться. Але при цьому Росія повинна вивести всю важку техніку та особовий склад з Донбасу.

— У сьогоднішній ситуації Україні не варто відновлювати воєнні дії, штурмувати Донбас. Звичайно, є теоретична ймовірність, що таким способом вдастся виграти цю війну, але тоді загине багато людей, Донбас буде зруйнований вщент, і кому доведеться це відновлювати? Знову ж таки — Україні! Хіба у неї для цього є кошти?

ЄДИНА ПРИЧИНА ЦІЄЇ ВІЙНИ — ПУТИН

— Це, справді, дивна війна з величезними наслідками, але які її причини?

— Причин для цієї війни не було жодних. Усі вони вигадані Кремлем. Основна причина — це прихма головної божевільної людини в Кремлі — Володимира Путіна. Цієї війни не повинно було бути.

— Але чому Путін пішов на це?

— Проблема з Путіним полягає в тому, що він не користується Інтернетом і не читає газет, він тільки ознайомлюється з тими паперами, які його помічники залишають на тумбочці біля ліжка. З медіа він довіряє лише телебаченню і шоранку говорить своїм помічникам, що хоче там побачити. У свою чергу, вони доносять це журналістам. Ввечері Путін дивиться «ящики» і говорить своїм помічникам: «Я ж вам казав!». Він переоцінив свою підтримку в Донбасі. Він думав, що зможе пройти маршем по Східній Україні, я зробив це в Криму, але не врахував, що там ситуація була інша. Він хотів повстань на лівобережній Україні, хотів легко отримати доступ до Чорного моря. Але не вийшло, а на складний шлях не вистачило ресурсів, насамперед, людських.

— Чи зможе Україна повернути контроль над Кримом?

— Поки Путін живий, — він зберегатиме контроль над Кримом, і світ нічого не зможе з цим зробити. Якби я був Великою сімкою, я б заморозив усі активи його по-плічників, анулював іхні візи, вислав сім'ї і заарештував усі маєтки за кордоном. Нехай навіть це буде порушенням прав людини! Нехай скаржиться у Басманний суд. Він — вуличний хулиган, для нього немає закону, він вважає, що може безкарно творити будь-що. На якомусь етапі ми повинні його зупинити. У нього більше немає сім'ї, його не турбую нічого, крім абсолютної влади. Чесно кажучи, я б не виключав, що він може вдатися до використання атомної зброї у разі загрози своєї влади.

— Чи достатньо санкцій, аби зупинити Путіна?

— Ні, нинішніх санкцій недостатньо. Путін — злочинець, і ставлення до нього має бути відповідне. Його не можна заарештувати, але

йому слід показати місце, припинити всі відносини, нібито його взагалі не існує. Потрібо максимально закрити Росію, особливо для правлячого класу. Населення РФ животє, жахливо бідне, так що від закриття країни для багатого оточення Путіна життя звичайних росіян серйозно не зміниться. Водночас це змусить тих хлопців замислитися, чи хочуть вони жити у зруйнованій ними же країні, змусить їх зробити.

НЕМОЖЛИВЕ БРАТЕРСТВО

— Ходорковський якось сказав про святість завоювання Російської імперії. Як ви вважаєте, чи нам потрібно обов'язково вигравати або, краще сказати, відвойовувати території, щоб відцілити їх своїм?

— Треба дивитися на розвиток всіх імперій. Чим більше Римська імперія завоюувала, тим більше вона наближалася до свого кінця. Те ж відноситься і до Російської імперії, адже це завоювання Донбасу і Криму призвело до того, що кінець Російської імперії значно наблизився, і незабаром ми повинні очікувати її розвалу. Причому навіть не за подобою і методами Радянського Союзу, а на окремі князівства і міста. Це не буде вже мирна революція 1991 року, а бандитське беззаконня і переділ власності, який зачинить садиби в полум'я. Це буде нещадний і безглуздий російський бунт. Росія перетвориться на гігантський вир насильства. Західні країни повинні будуть втратитися з метою контролю атомної зброї. Все інше буде контролювати неможливо. Путін вже запустив механізм розпаду Росії, і цей механізм подібний до ядерного розпаду, який неможливо зупинити.

— Чи можливе після всіх подій, що сталися, те братерство між Росією й Україною, про яке зараз стверджує Москву?

— Ні, воно неможливе. На десятки років відносині між росіянами і українцями заморожені.

Все ж я хочу попросити вибачення. Я, Сергій Лойко, прошу вибачення в Україні. Я винен у жахливих злочинах, які моя країна вчинила стосовно вас. Вибачте за війну на сході, за втрату Криму, за все інше... Якщо кожен росіянин покається, можливо, відносини вда-

ться відновити.

— Чи змінилося ваше ставлення до життя, Бога, смерті після побачених воєнних дій?

— Ні, не змінилося. Це не вплинуло.

— Ви раніше говорили про те, що на війні очі мають особливий сенс. Який?

— Очі на війні — інші, ніж у житті. На війні очі розповідають про людину значно більше.

«АЕРОПОРТ» У РОСІЙ

— Коли варто чекати екранизації книги?

— «Аеропорт» написаний у кінематографічному стилі, його структура відповідає стандартам кіно, так що адаптувати роман під сценарій не складно. До мене звернулися дві відомі кіностудії з пропозицією за 150 тисяч доларів придбати чотири мої розповіді, написані для «Los Angeles Times», з правом їхньої екранизації. На думку моїх юристів, вони хотіли дуже багато чого і були готові за це дати дуже мало, отже, я сумнівався, тим більше, не було гарантій, що фільм все-таки побачить світ. Пізніше вийшла моя книга, я її остаточно відмовив їм у правах, але не тому, що я такий хороший хлопець, а тому, що я не хотів, щоб мешканець якоїсь Санта-Моніки, попиваючи каліфорнійське вино, писав історію, використовуючи мої персонажі і події. Якщо б вони створили фільм, то ніхто інший не зміг би екранизувати книгу. Якщо і повинен бути максимально правдивим, а я їм довіряти не міг.

— Яка доля чекає «Аеропорт» у Росії?

— Чотири російських видавництва змагалися, щоб надрукувати мою книгу. Під час переговорів мені сказали, що потрібно вирізати це, і це, і те. Я погодився. Не хочу порівнювати себе з Булгаковим, але він пам'ятає, як у 70-х ми починали його читати, знаючи про цензуровані частини, але сподіваючись прочитати їх десь. Я думав, що щось подібне може статися і з моєю книгою, особливо у наш цифровий вік. Я дав згоду на зміну книги у прийнятну для видавництва форму. В результаті вони перетворили мій роман на коротку розповідь. Але коли їхнє начальство прочитало навіть цю спотворену версію, то жахнулося: «Що це взагалі таке? Всі українці — хороші, росіяни — загарбники. Ні, це може вийти в Америці або ще де, але Росії потрі

Президент України мав би видати указ про введення воєнного стану, оскільки закон України «Про оборону України» визначає воєнний стан як особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, та створити Ставку Верховного Головнокомандувача — як единого центру керівництва обороною країни. Проте цього зроблено не було.

На час початку збройної агресії Російської Федерації проти України у Криму перебувало близько 30 тисяч боєздатних військових у частинах Збройних Сил України проти 12 тисяч військ ворога. Тож для того ми, військові професіонали, відправлювали у чинному законодавстві у сфері оборони кожен крок дій вищого військового командування для мобілізації всіх сил усієї країни на збройний захист територіальної цілісності та державного суверенітету від збройної агресії сусідньої держави, у тому числі і від такої сусіда, як Російська Федерація!

Проте жодних з визначених дій й заходів, що прописані в законі України «Про оборону України», виконувачем обов'язків Президента України Олександром Турчиновим і вищим військовим командуванням зроблено не було, що має кваліфікуватися як ухилення від службових обов'язків, і це тягне за собою кримінальну відповідальність.

Весь біль патріотів Криму України красномовно висловив нашадок славетного гетьманського роду Бутів, відомий публіцист, історик, письменник Валентин Бут у своїй аналітичній статті «Нездари, або як за два тижні втратити Крим» у часописі «Кримська світлиця» № 11 від 14 березня 2014 року.

Валентин Бут написав: «Озирнімося — війська окупанта без жодного спротиву крокують моєю країною. Тригає мінування в районі Чонгаря (а це вже Херсонщина), позавчора захопили прикордонний відділок у Чорноморському, вчора — військову частину в тому ж селі, вчора ж колона з п'ятьнадцять вантажівок рушила до села Оленівка, що на мисі Тарханкут. Сьогодні маємо повідомлення про те, що «зелені чоловічки» вже оволоділи ракетною частиною поблизу того села. Нашим гарнізонам у Криму віддано наказ не застосовувати зброю. Тепер ту зброю майже повсюдно контролюють російські війська. В деяких гарнізонах наші вояки ще не допускають загарбників до ракетної зброї, оволодіння якою загрожує дуже серйозними наслідками. Уявіть собі, що українською ракетою буде збито цивільний чи військовий літак третьої сторони, що нею завадуть удару по якомусь судну, військовому кораблю! Це значить мірою легітимізувало б окупацию нашої території, адже можна було б показувати потім пальцем на незугарних «майданутих кахлів», у яких дах рве, і яких, відповідно, треба взяти під контроль.

Що ж робить «наша» влада,

аби припинити інтервенцію, покласти край окупації Криму, запобігти завоюванню самої України, втрати незалежності? Влада веде перемовини зі стурбованім Заходом».

Виконувач обов'язків міністра оборони України Ігор Тенюх писав у той час на своїй сторінці у Фейсбуку таке: «Прошу всіх Вас зберегти холодну голову і бути реалістами! Протягом тривалого часу «попередники» систематично і цілеспрямовано знищували ресурси та обороноздатність Збройних Сил

**Віталій
ЛАЗОРКІН**

ного штабу ЗС України і командування Прикордонних військ.

Підготовкою військ до оборони України ні міністри оборони, ні начальники Генерального штабу не займалися. З ліквідацією Соціально-психологічної служби і усуненням від її керівництва Володимира Муляви ніхто з військового командування психологічно не готовував війська до реальних бойових дій, не займався серйозною мотивацією військовослужбовців до самопожертви в ім'я захисту Українського народу. Війна розглядалася як якесь нереальне явище.

Все це є очевидним фактом невиконання вищим військовим командуванням ЗС України вимог чинного законодавства у сфері оборони протягом останніх років п'ятнадцяти-двадцяти поспіль, і якби добровольчі загони захисників Майдану не про-

Валерій Шмаров

тора Жулянського військового заводу Валерія Шмарова, який також за свою каденцію з 25 серпня 1994 року до 8 липня 1996 року реформатором себе не проявив, але шкоди оборонному будівництву в Україні завдав.

Була навіть судова тяганина патріотів України за участі народного депутата України Левка Григоровича Лук'яненка, відомого радянського дисидента, проти міністра оборони Валерія Шмарова за звинуваченням його у руйнуванні системи оборони України.

Відомий журналіст Віталій

дувач Збройних Сил України генерал армії України Сергій Кириченко, командувач Сухопутних військ Збройних Сил України генерал-лейтенант Анатолій Пушняков.

Інформагентство «FORUM» 1 січня 2006 року повідомило українців: «Начальник Генерального штабу — Головнокомандувач Збройних Сил України генерал-полковник Сергій Кириченко запевняє, що готовність ЗСУ відповідає загрозам, що стоять перед Україною. Про це він сказав на брифінгу в Києві».

«Я хотів би сказати, що Збройні Сили нашої держави готові до виконання конституційних завдань, які на них покладені щодо оборони і забезпечення суверенітету нашої держави», — сказав Кириченко.

За його словами, цього року Генштаб зробив величезний крок до інтенсифікації підготовки військ. «Цього року у нас є досягнення, якими ми можемо гордитися, — сказав він. — Якщо говорити про рівень підготовки ЗС Україні за власним бажанням.

Усі ці генери, можливо, були хорошими командира ми, але вони не були реформаторами. Україні ж потрібні були стратеги, які б розуміли та знали, як побудувати оборону України й які Україні потребні Збройні Сили для її надійного збройного захисту.

Ніхто з них так і не ознайомився з моїми напрацюваннями, які я виклав у своїй доповіді на науковий конференції в Харківській військовій інженерній радіотехнічній академії 21 квітня 1992 року та які були надруковані в одному із наукових збірників Центрального науково-дослідного інституту Міністерства оборони України у 1994 році.

А мені вже практично неможливо було дотистати до міністрів: ім це було не потрібно, бо в ейфорії кар'єрного успіху їх розпірала пиха, вони вважали себе істиною в останній інстанції.

Тож мені так і не зрозуміло, чому всі міністри оборони, які так хизуються своюю побожністю, навідуться до храму, хрестяться під камери разом зі своїми президентами, а отих відомих всім Заповідей Божих не дотримуються? Пиха — це ж великий гріх!

Ці генериали справно служили своїм президентам, гідно презентували їх на міжнародних перемовинах, але жодних потрібних реформ не робили і боєздатність Збройних Сил з року в рік лише зменшувалась. Міністр оборони Олександр Кузьмук увійшов в історію з прізвиськом «снайпер», оскільки за час його перебування на посаді міністра оборони під час військових навчань одна ракета влучила в житловий будинок у Броварах, а інша ракета влучила у цивільний російський літак над Чорним морем.

Олександра Кузьмука на посаді міністра оборони України змінив полковник Анатолій Гриценко. З полковником Анатолієм Гриценком близько я познайомився ще у 1997 році в Науково-дослідному центрі Генерального штабу Збройних Сил України. Він працював начальником наукового управління проблем військової безпеки і військового будівництва, де я, вже перебуваючи на пенсії, працював науковим співробітником.

**Міністр оборони України
у 2005–2007 роках
Анатолій ГРИЦЕНКО**

явили свого високого духу патріотизму і самопожертви та не зупинили ворога, весь Донбас був бути окупованій так само, як і Крим!

Тож я можу оцінювати діяльність першої десятки міністрів оборони з огляду на такий важкий результат для України в оборонному будівництві? Тільки негативно, оскільки вони із року в рік лише імітували військову реформу. А діяльність Єжеля, Саламатіна та Лебедєва я розцінила як діяльність державних злочинців, що перебували на посаді міністра оборони України, і ними має займатися військова прокуратура.

Мені по військовій службі випало працювати під керівництвом чотирьох міністрів оборони України — Морозова, Радецького, Шмарова та Грищенка, який під час нашої співпраці ще не був міністром.

Віталій Радецький я поважаю як військового професіонала — командира, проте він на посаді міністра оборони не зміг себе проявити як реформатор, але зміг бути підтриманим в розділі про науку діяльність. А от у 1994 році генерал Радецький приступився політичній помилки, агітуючи війська Збройних Сил України голосувати на виборах за Леоніда Кравчука, а переміг на виборах Леонід Кучма. За свою передвиборну агітацію генерал-полковник Радецький був негайно звільнений новим Президентом України Леонідом Кучмою.

Новим міністром оборони було призначено цивільну людину, колишнього дирек

таря Карпенка видав про цю судову тяганину книгу з витягами протоколів засідань. За спогадами Левка Григоровича, патріотичні сили України виступили проти намірів ліквідувати військові округи і створити в Україні сім оперативно-тактичних командувань.

Тим самим військова спроможність України була б зведена до мінімуму, що не можна було допустити. Патріоти перемогли і не допустили розброяння України. Час перебування Валерія Шмарова на посаді міністра оборони України увійшов в історію під назвою «шмаровщина».

Президент України Леонід Кучма наступним міністром оборони призначив генерал-лейтенанта Кузьмука Олександра Івановича.

Вусатий красень генерал з густим баритоном, Олександр Кузьмук двічі обіймав цю посаду: вперше — з серпня 1994 року до грудня 2001 року, вдруге — з жовтня 2004 року до лютого 2005 року. Він завжди складав приемне враження своїм козацьким виглядом у поєданні з акуратністю та хорошими манерами вихованої людини.

Олександр Іванович народився у родині військового 17 квітня 1954 року в селі Дятилівка Славутського району Хмельницької області. На службу до Збройних Сил України Олександр Кузьмук був прийнятий у 1992 році. Він зробив неабияку швидку кар'єру від полковника до генерала армії України всього за шість років служби.

Безумовно, кар'єрному зростанню Олександра Кузьмука сприяло те, що його батько, генерал-лейтенант танкових військ Іван Федорович Кузьмук, був у Радянському Союзі відомим генералом, який з травня 1971 до вересня 1973 року командував Харківським гвардійським вищим танковим училищем.

Серед випускників цього училища був майбутній міністр оборони України генерал армії України Олександр Кузьмук і вже відомі в Україні особи: перший заступник міністра оборони України генерал-полковник Іван Біжан, начальник Генерально-го штабу — Головнокомандувач

ни, то він відповідає стану справ і тим загрозам, які сьогодні є».

Кириченко запевнив, що з деяких складових української армії більш підготовлена, ніж в інших країнах. «Якщо порівняти з боєготовністю армії колишнього СРСР, то я вас запевняю, що ЗСУ виглядають гідно», — підкреслив він, передав УНІАН.

Кириченко зазначив, що щодня близько 20 тисяч військовослужбовців перебувають на бойовому чергуванні. Зокрема, близько 50 підрозділів радіотехнічних військ і близько 15 зенітно-ракетних підрозділів цілодобово забезпечують захист повітряного простору України.

Він запевнив, що у разі незаконного проникнення в повітряний простір України літак через 30 хвилин його супроводжуватиме український винищувач, який зуміє його здійснити посадку, а у разі непідкорення, за рішенням антитерористичного центру, цей літак буде збитий».

Невдовзі після цього генерал-полковник Сергій Кириченко отримав чергове військове звання генерала армії України. Генерал армії України Кириченко звільнився з військової служби у 2009 році, та з огляду на невтішні результати під час окупації Росією Криму і Донбасу висловлена ним висока оцінка підготовки військ ЗС України була явно завищеною.

Генерал-лейтенант Пушняков був однокурсником генерала армії України Олександра Кузьмука у Харківському гвардійському вищому танковому командиному учи

**Генерал Армії
України
Віталій Радецький**

«Кримська світлиця» публікує газетний варіант книги полковника Віталія Лазоркіна, одного із засновників Збройних Сил України і Спілки офіцерів України, про історію творення Українського війська, і звертається і

(Продовження.
Поч. у № 5)

«Агенти Антанти, — писав Дмитро Дорошенко у своїх спогадах, — пильно стежили за тим, що діється в Києві, і коли стався розрив між Україною і Росією (після звісного ультиматуму Ради московських народних комісарів), то Франція й Англія поспішили із офіційним визнанням Української Народної Республіки».

Дорошенко вважав, що держави Антанти давно мащали рукою на більшовицьку Росію і перенесли свої погляди на молоду Україну у сподіваннях, що вона триматиме фронт і зав'яже там значну частину австрійського та німецького війська. Саме це було прагматичним мотивом для визнання Української республіки.

Одтак, на самому початку грудня французький генерал Табі нав'язує стосунки із Генеральним Секретаріатом УНР та від імені Франції запитує щодо «фінансової та технічної допомоги, яку союзники могли б дати Україні, щоб допомогти її велетенській роботі організації та відродження».

21 грудня (3 січня) 1918 року Табі офіційно інформує, що Уряд Французької Республіки призначив його «Комісаром Французької Республіки при Уряді Української Республіки».

29 грудня (11 січня) 1918 року Київ і Париж офіційно увійшли у дипломатичні стосунки.

Слідом за Францією Україну визнала Велика Британія, про що і повідомила «Нова Рада» вже 9 (21) січня.

Згодом, вручаючи свої вірчі грамоти прем'єру Винниченку, представник Британії Г. Піктон Баге заявив, що усі союзники об'єднані спільною метою остаточного повалення прусського мілітаризму і затвердження права на існування «малих націй».

28 грудня 1917 року українську делегацію на мирних переговорах у Бресті від імені усіх чотирьох держав визнав і австрійський міністр закордонних справ граф Чернін:

«Ми визнаємо українську делегацію як делегацію самостійної і як правосильне заступництво самостійної народної республіки Української».

Формальне визнання України мало міститися у тексті мирної угоди — так про це повідомляла київська преса у першій дні 1918 року.

Звіти з мирних переговорів у Бресті також приносили і тривожні вістки:

«На засіданнях 29 та 30 грудня, під час обговорення питань про територіальні розмежування, генерал Гофман заявив: «Російська делегація розмовляє так, ніби воно ввійшла переможцем на германській території та мала право диктувати свої умови.

Я мушу звернути її увагу на той факт, що в дійсності германська армія займає російську територію, і мушу зачістити, що російська делегація вимагає для народів прав на самовизначення — в таких умовах, яких сам російський уряд не додержує на власній території.

Білоруський з'їзд, що оголосив у Мінську незалежність білоруського народу, був розігнаний кулеметами та багнетами.

Після звістки про Українську незалежність, петроградський уряд послав на Украї-

ну велиki військовi сили».

Одтак, представники Центральних держав, як і Франція з Англією, вже наприкінці грудня сприймали Україну як самостійну державу.

Більш того, на словах української незалежності визнав і представник петроградського уряду — Лев Троцький.

Слови Троцького під час переговорів у Бресті українська і — майже завжди — україномовна «Нова Рада» цитує російською:

«Заслушав оглашенню української делегації Генерального Секретаріата ноту Української Народної Республіки, русская делегация в полном соответствии с признаком прав каждой нации на самоопределение вплоть до полного отделения заявляет со своей стороны, что не имеет никаких возражений против участия украинской делегации в мирных переговорах.

Це створювало певний ди-

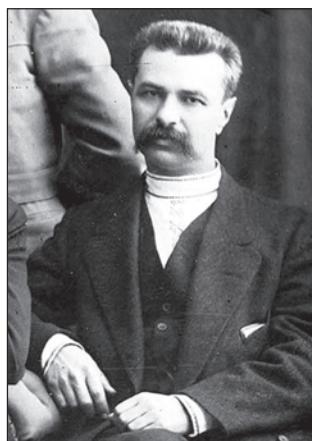
De facto міжнародна суб'єктність України була визнана іще до проголошення формальної незалежності — на підставі Третього Універсалу.

Але дехто з батьків-засновників Української республіки вважав, що правова позиція, сформована цим документом, може бути заслабкою для подальших міжнародних переговорів.

Михайло Грушевський публічно заявляв згодом, що проголошення незалежності було необхідним з двох причин.

Перша була зумовлена необхідністю завершення мирних переговорів із Центральними державами. Українська республіка мала рішуче відмежуватися від «комісарів» і «повесті діло миру зовсім самостійно, як окрема, суверена, незалежна держава».

Друга причина: допоки не було сказано останнє слово про незалежність України, — становище дозволяло більшовикам виставляти бороть-

Сергій Єфремов, на момент фотографування — Генеральний секретар міжнародних справ, 1917 рік

Але Грушевський знайшов потрібні, сильніші слова.

Ввечері Грушевський перевокав збори, що Центральна Рада представляє волю всіх верств українського народу і «всякое промедление смерти подобно» — революційний момент вимагає рішучого вчинку, який створив би ширшу перспективу для подальшої визвольної боротьби.

9 (22) січня розпочалося закрите засідання Малої Ради, на якому Михайло Грушевський, Володимир Винниченко та Микита Шаповал разом із Миколою Солтаном внесли три різні проекти Четвертого Універсалу.

Проект Грушевського був найкоротшим.

Український народ — ішлось у цьому проекті — після втрати своєї державності протягом цілих віків виявляв незламну волю до національного визволення, і що тепер настав час нарешті здійснити великий ідеал, який є цілко-

самостійності України — це удар ножем у спину єдності пролетаріату цілої Росії, а тому це — акт реакції.

Натомість польський соціаліст Корськ без застережень висловився за прийняття Універсалу. Інші фракції вносили свої правки, і деякі з них увійшли до остаточної версії тексту.

Засідання розтягнулося на три дні — з вечора 9 січня до пізньої ночі 11-го. Проте усі ці дні Київ не надто переймався майбутнім проголошенням незалежності — кияни були захоплені обговоренням іншої, шокуючої історії.

Більшовики розігнали Установчі Збори і розстріляли демонстрації на захист демократії у Москві та Петрограді.

«Караул устал»

5 (18) січня Соловецький монастир оголосив себе республікою ченців. У будь-який інший день ця новина стала б сенсацією, але не цього разу. Газети були перепов-

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ № 1:

КОЛИ ГРУШЕВСЬКИЙ ЇЇ ОГОЛОСИВ, ЧОМУ ВИННИЧЕНКО СУМНІВАВСЯ, А ЄФРЕМОВ БУВ ПРОТИ

Засідання німецької, української та російської делегації у Бересті-Литовському

ціле бачення нової держави. І тому до Центральної Ради ввечері 9 (22) січня було подано цілих три проекти Четвертого Універсалу!

Три версії Четвертого Універсалу

Спочатку серед членів Центральної Ради виникла дискусія, чи проголошувати незалежність просто зараз, чи зачекати скликання Українських Установчих Зборів.

Відголоски цієї дискусії зазвичали з газетних шпальт. Сергій Єфремов, заступник Грушевського у Центральній Раді, постійний автор та співредактор «Нової Ради», вважав, що питання державності України таї державна самостійність.

«З огляду на це Центральна Рада, як представництво всіх верств українського народу, оголошує самостійність Української Народної Республіки, а урядові доручає перевести організацію держави, яка має бути демократичною республікою», — так згадував зміст проекту Грушевського один із членів революційного парламенту Микола Ковалевський.

Два інші проекти представили Володимир Винниченко та Микита Шаповал разом із Миколою Солтаном.

Обидва ці проекти дуже відрізнялися від запропонованого Грушевським. Okрім акту самостійності, вони містили цілу картину передбовду Української республіки.

І проект Винниченка, і проект Шапovala-Soltana пропонували способи розв'язання таких питань, як спосіб розв'язання земельної справи та націоналізації певних ділянок промисловості.

Винниченко гаряче боронив свій проект. Результатом став компроміс. Текст, який був запропонований Грушевським, був доповнений окремими положеннями інших двох проектів.

Микола Ковалевський стверджував у своїх спогадах, що запозичені з проектів Винниченка та Шапovala-Soltana соціально-економічні постулати набули у цій редакції лагіднішої форми, ніж у першотворі.

Спочатку дискусії навколо тексту точилися поміж українськими фракціями революційного парламенту: соціалістами-федералістами, одним з найбільш впливових представників яких був Сергій Єфремов, соціалістами-революціонерами (Голубович, Шаповал, Ковалевський, Грушевський) та представниками соціал-демократичної робітничої партії, лідером якої був прем'єр Володимир Винниченко.

10 (23) січня до дискусії долучилися решта «неукраїнських» фракцій: представники Бунда, представники польських і російських партій. Саме Бунд і меншовики виступили проти проголошення самостійності.

Один із російських соціалістів (Коваленко згадує Рябцева) виступив із заявою, що проголошення державної

Володимир Винниченко, Голова Генерального Секретаріату

нені повідомленнями про криваві події у Петрограді і Москві.

6 (19) січня 1918 року матрос Железняк звернувся до голови Всеросійських Установчих Зборів із історичною фразею «Караул устал» і наказав депутатам залишити сесійну залу у Таврійському палаці. У той день Ленін оголосив Совітів верховною владою.

Відтоді Таврійський палац був зчинений на замок, а перед входом стояла варта, озброєна кулеметами та двома легкими гарматами.

У Петрограді і Москві розпочалися масові демонстрації на захист демократії.

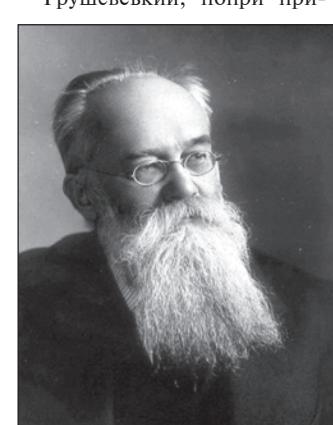
У Москві сутини між більшовиками і маніфестантами тривали два дні. Повідомлялося, що на вулицях — сила-сильнена трупії і крові, повсюди чути постріли з рушниць і кулеметів. На якийсь час у старій російській столиці добровольчі загони пемогли червоноармійцям.

З Петрограда ж газети повідомляли геть невтішні новини:

«Демонстранти на чолі із членами Установчих Зборів сформували маси у десятки тисяч, які рушили до Таврійського палацу. (...) Червоно-гвардійці намагаються розігнати демонстрантів. Чути постріли. Є вбиті та поранені. Однаке ентузіазм демонстрантів великий. Усі впевнені, що Установчі Збори функціонуватимуть і спасуть країну».

Більшовики зупинили випуск преси, конфіскували наклади і заарештували співробітників редакцій «Волі Народу», «Дня», «Солдатської газети» та «Сірої шинелі».

(Закінчення на 11-й стор.)

Михайло Грушевський, Голова Центральної Ради

З Ростова-на-Дону повідомляли, що містом кружляють чутки про те, що Ленін, Троцький та інші більшовики отримували гроші з німецьких банків.

Останньою прийшла звістка, що на самого Леніна вчинений замах, але він врятувався — поранений його секретар Платтен.

Кожне повідомлення перевирвало сенсаційністю попереднє. І, врешті-решт, 9 (22) січня, — коли у Києві був внесений проект Четвертого Універсалу, — Всеросійський Центральний виконавчий комітет опублікував декрет про розпуск Всеросійських Установчих Зборів.

Українські Установчі Збори, у свою чергу, так і не змогли зібратися: через більшовицьку агресію вибори подекуди просто не відбулися, подекуди — обрані делегати через воєнні дії не мали можливості дістатися Києва.

«Однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, сувереною державою українського народу»

Вечірні і навіть нічні засідання тоді були звичайною справою. Закриті дискусії тривали у Малій Раді майже до самої півночі 11 (24) січня. Історія донесла точний час, коли розпочалося урочисте засідання, — 00 годин 20 хвилин в ніч з 11 (24) на 12 (25) січня 1918 року.

Чутки про визначну історичну подію почали ширитися раніше, і навколо Будинку Центральної Ради на Володимирській вулиці зібрається великий натовп. Люди прагнули стати свідками історичного моменту.

Багато публік набилося на балкони сесійної зали та терпляче чекали початку.

По опівночі на сцену вийшов Голова Центральної Ради Михаїло Грушевський та Голова Генерального Секретаріату Володимир Винниченко.

Зал вибухнув оплесками.

«Високі збори! — починає Грушевський. — Українські Установчі Збори, призначенні Третім Універсалом, не могли зібратися у призначений день 9 січня тому, що останніми днями виникли всякі заколоти. Тим часом обставини зложилися так, що відкладання Установчих Зборів не можна дозвісне терпіти.

Народ наш прагне миру. І Українська Центральна Рада доложила усіх зусиль, щоб дати мир негайно. Але петроградське правительство, Союз народних комісарів, оголосив нову «священну» війну, а з другого боку, це правительство насилає військо своє, червоногвардійців та більшовиків на Україну і веде з нами братобічну війну.

Щоб дати нашому правительству змогу довести спра-

ву миру до кінця і захистити від усіх замахів на нашу країну, Українська Центральна Рада постановила не відкладати до Установчих Зборів ті справи.

В цій цілі Українська Центральна Рада вже з 9 січня відбула перманентне, безперервне засідання аж до цього часу і постановила проголосити Четвертий Універсал!

Зaproшуємо високі збори вислухати Універсал!

«Присутні, усі як один встають, — пише репортер «Нової Ради». — Настає урочиста напруженна тиша. Професор Грушевський твердим, трохи схвилюваним голосом, ясно вимовляючи кожне слово, голосно читає Четвертий Універсал.

Історична, незабутня хвилина... Коли він прочитав слова Універсалу: «Однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, сувереною державою українського народу», — буря оваций потрясла стіни залу засідань. Крики «Слава самостійній Україні!» злились у спільній переможний гук раба, вирваного з кривавої неволі.

Гарячий ентузіазм і захоплені вигуки було чутно, коли Грушевський зачитував ті місця, де ішлося, що влада тепер належатиме Українській Центральній Раді та її виконавчому органу, який матиме назву Ради народних міністрів.

Аплодисменти переривали його, коли ішлося про встановлення миру й очищення України від більшовиків.

Крики «Слава!» громіли, коли Грушевський оголосив, що земля передаватиметься трудовому народу без викупу, на підставі закону «про скасування власності і соціалізацію землі».

Ліси, води і надра, «як добро українського трудашого народу», переходить в порядкування Української Народної Республіки.

«У самостійній Народній Республіці України не повинен терпіти ні один трудящий чоловік».

«За старого ладу торговці та ріжні посередники наживали на бідних пригноблених клясах величезні капітали. Однині Народна Українська Республіка бере в свої руки найважливіші галузі торговлі і всі доходи з неї повертатиме на користь народу».

Також встановлювався державний контроль за усіма експортними і импортними операціями, «щоб не було такої дорожнечі, яку терплять найбідніші кляси через спекулянтів».

Четвертий Універсал підтверджував усі демократичні свободи, що були проголошені у Третьому.

Усе це викликає збуджену реакцію зала. Врешті, коли

Грушевський вимовив останні слова Універсалу, що закликали всіх громадян самостійної України непохитно стояти на сторожі здобутків волі та прав, усіма силами боронити свою волю від ворогів, зал вибухає співом національного гіму: «Ще не вмерла Україна!»

«Особливу експансівність проявляють хори», — зауважив репортер опозиційної до Центральної Ради газети «Кievianin».

Універсал ставлять на поіменне голосування. «За» голосують усі українські фракції.

«Відповіді «за», що дружно слідують одна за іншою, на вівтарі створюють ілюзію майбутнього визнання Універсалу однозначно, — пише той самий репортер. — Це враження порушується, що вівтаря чотири голосування доходить до представників національних меншин.

«Член Ради Чижевський? — чітко викриє секретар Ради п. Еремій.

«Проти!» — відповідає п. Чижевський, який першим порушиє гармонію українських голосів».

Тут трапляється несподіванка: першому голосу «проти» починають аплодувати на хорах. Аплодисменти спричиняють обурені вигуки і свист решти.

«Меншості» проголосували у такий спосіб: «меншовики» і представники «Бунда» — очікувано «проти». Соціал-революціонери, Об'єднана єврейська соціалістична робоча партія, «Поалей-Ціон» та польський Централ — утримались від голосування. Польська партія соціалістів — «за». Сіоністи на засіданні були відсутні.

У голосуванні брали участь 49 членів Малої Ради, з них: 39 — «за», 4 — «проти», 6 — утрималось.

Грушевський оголошує: «Універсал про самостійність Української Народної Республіки прийнятий!». Зал вдруге вибухає криками «Слава!» та співом національного гіму.

Сумніви, побоювання та переляк

Реакція суспільства не була такою однозначно радісною. Вже на самому засіданні після урочистої промови през'єра В. Винниченка слово взяв представник меншості — К. Сухових.

Його промова викликала збурення в залі.

«Ми не бачимо в обставинах проголошення повного волевиявлення українського народу. Цей акт виник якось випадково і скороспіло, нібито якісь приховані обставини, про які ми нічого не знаємо, примушують якнайшвидше здійснити цей акт. Не в таких умовах він мав бути здійснитися!».

Словами промовця явно дисонували загальному настрою

публіки. Хори влаштували оратуру обструкцію. Промову просто «закашлюють». Грушевський намагається навести лад у засіданні.

«Мало оголосити Універсал! (...) Треба мати впевненість, що існують творчі сили втілити його в життя. Це оголошення самостійності загрожує політичними небезпеками. Але іще більш сильними є сумніви у царині економічний... 300 років Україна не жила самостійним економічним життям...

А фінансова політика молодої української республіки? Де гроші? Адже ті папірці, що зараз друкують, — хіба це гроші?! Що таке бюджет — чи знає це наша республіка? Де валюта? Чи мислимо встановити контроль над банками, центри яких перебувають за межами України?

Промову знову переривають сміхом, аплодисментами, галасом і вигуками: «Геть!», «Досить!».

Грушевський знову намагається навести лад і нагадує зібранню про величезний момент.

Сухових врешті завершує: «Я не дивуюсь, коли мені заважали говорити у першій половині промови. Але коли таке котиться, коли я вимовляю завершальні слова, то я з упевненістю можу сказати: так, більшовики вже тут, у стінах Ради!».

Годинник відбив другу годину ночі, коли головуючий — професор Грушевський — робить у засіданні перерву до вечора наступного дня.

Так, у суміннях відмінних Українів відлуннях вівтаря вибухає співом національного гіму.

Приватні оголошення та інші газетні шпальти

Студенти обіцяли в своїх оголошеннях підготувати гімназистів до іспитів. Перша київська нормальна школа водіїв відкривала набір у нову групу вже 20 січня.

Хтось продавав 6-ти, 5-ти, 4-х та трикімнатні квартири у шестиповерховому будинку на Тарасівській. «Потрібна квартира 6-8 кімнат у центрі. Ціна не має значення. Звертатися: Пушкінська, 8, кв. 9».

Продаеться: Біонклі Цеїса, Три корови, Два коня, Кава, Мило, Мед, Сода, Нашатир, Сірка, Сульфат, Цемент.

Ж. Руссель запрошуєвав прийти примірти корсети, напівкорсети та бостостричачі.

Другий міський театр під орудою Миколи Садовського рекламиував вистави «Вій», «Сорочинський ярмарок», «Гетьман Дорошенко».

Кінотеатр «Експрес» на Хрещатику, 25 обіцяв стрічку «Сльози бідних матерів» за участі Сари Бернар.

Недільні газети були переважно приватними оголошеннями — Київ намагався жити звичайним життям.

Через два дні почнеться ще одне повстання більшовиків на Арсеналі. Через чотири дні відбудеться бій під Крутами.

Центральна Рада ненадовго буде вимушена евакууватися у Сарні. Потім буде урочистий похорон Героя Крут. Потім — військовий переворот і 8/12 місяців гетьманату Скоропадського, період Директорії і багато чого іншого.

1918 рік завершився, а пессимістичні новорічні слова Винниченка та Шаповалова так і залишились лише словами — Україна якимсь дивом протрималася, вистояла.

В умовах зовнішньої агресії Україні треба було творити не тільки свою армію, а й практично весь необхідний набір інституцій: парламент, уряд, власну банківську систему.

Країна продовжувала боротися, але ресурсів і на бороть-

Історія і сучасність

Універсал
Української Центральної Ради

18

Народе України.

Твоєю силою, всію, словом стала на землі українській вільна Народна Республіка, оправділа кохання давніх батьків та борців за воліть і права трудящих.

Але в тижні годину відродилася воля України. Чотири роки лежав війні винеслиши нам край і людість. Фабрики товарів не виробляють. Залізниці розхизані. Гроші в ціні падают. Хліба змішується. Насуває ролот. Не крає розплодилися юрби грабіжників і злодіїв; особливою відмінною є кривава різниця.

Через все це не могли відбутися вибори в Українські Установчі Збори в припинений нам попереднім Універсалом час і ці Збори, призначенні на кінський день, не могли відбутися, щоб принести в наших руках нашу тимчасову найвищу революційну владу над Україною; установити лад в Народній Республіці наші і організувати нове Правлінство.

А тим часом Петроградське правительство народних комісарів, щоб припинити під свою владу вільну Українську Республіку, сповістило війну Україні і наслало на нас землі своїх військ, красногвардійців-більшовиків, які грабують хліб у наших селян і без всякої плати висовують його в Росію по жалюї назви «берна», наготовленого на засіб, змінюючи неповинних людей і сікть скрізь бязладні, злодійство, безчинство.

Ми, ЦЕНТРАЛЬНА УКРАЇНСЬКА РАДА, зробили всі заходи, щоб не допустити цей «загадковий» війни двох сусідніх народів, але петроградське правительство не пішло нам на зустріч і веде далі криваву боротьбу з нашим народом і Республіком.

Крім того тає саме петроградське правительство народних комісарів починає затягати мир і кліче на нову війну, називачи її до того ще «свяженною». Знову подельською кров'ю, знов несчастною народом повинен клати все.

Українська Центральна Р

Будівлі, передані для розміщення музею

ЩЕ ОДИН КРОК ДО СТВОРЕННЯ В ЛУБНАХ МУЗЕЮ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ВИШИВКИ ІМЕНІ ГЕРОЯ УКРАЇНИ ВІРИ РОЇК

Неважаючи на війну, блокаду, окупацію, розруху, все ж знаходяться в Україні люди (причому не обов'язково з мінкультурного відомства), які дбають про нашу національну культуру й духовність більше, ніж ті, хто за це «дбання» ще й отримує зарплату. Днями до Криму електронна пошта донесла два листи, які просто открили кримське українство. Нагадаємо, що, готуючись до 105-річчя нашої уставленої землячки, геройні-вишивальниці Віри Сергіївни Роїк, яке відзначатиметься у квітні, представники Української громади Криму звернулися з відповідними пропозиціями до української влади. Про «культурні» відписки ми вже повідомляли — Бог судя тіхнім підписантам. А ось за це мудре, конкретне й оперативне рішення керівництва ДСА України — наша кримська українська ширия вдачність!

ДЕРЖАВНА СУДОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ
Лубенська міська рада

22 січня 2016 р.

Щодо будівель по вул. Ярослава Мудрого, 34 та вул. Старо-Троїцькій, 3 у м. Lubnі Полтавської області

Розглянувшись лист Лубенської міської ради Полтавської області від 24 грудня 2015 року № 1-18/1045 стосовно будівель, які розміщуються по вул. Ярослава Мудрого, 34 та вул. Старо-Троїцькій, 3 у м. Lubnі Полтавської області, Державна судова адміністрація України повідомляє.

У липні 2015 року ДСА України ініціювала питання перед Фондом державного майна України щодо включення зазначених будівель до переліку об'єктів, які підлягають приватизації.

На сьогодні Фондом державного майна України не прийнято рішення про включення нежитлових будівель до переліку об'єктів, що підлягають приватизації.

Заступник голови
Л. ГІЗАТУЛІНА

Одночасно повідомляємо, що у січні 2016 року до ДСА України звернулася Українська громада Криму стосовно передачі будівлі по вул. Ярослава Мудрого, 34 та вул. Старо-Троїцькій, 3 у м. Lubnі Полтавської області територіальній громаді міста Lubnі з метою організації музею української народної вишивки імені Героя України Roїк Віри Сергіївни (копія листа-звернення додається).

Зважаючи, що будівлі по вул. Ярослава Мудрого, 34 та вул. Старо-Троїцькій, 3 у м. Lubnі Полтавської області не використовуються Lubenським міськрайонним судом, ДСА України не заперечує щодо передачі зазначених нежитлових будівель територіальній громаді міста Lubnі з державної у комунальній власності відповідно до статті 7 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» територіальній громаді міста Lubnі для розміщення музею по копії листа ДСА України до Lubenської міської ради від 22.01.2016 р. № 14-462/16 додається.

З повагою, заступник голови
П. КОНДІК

* * *

Тепер слово за депутатами Lubenської міської ради та міським головою О. П. Грицаенком, які мають ухвалити рішення про створення музею. Чекаємо гарних новин!

Виступ П. С. Теслюка на республіканській нараді, 1978 р.

Народився в с. Пустовичі Великі на Холмщині (Польща) в родині українців. У 1938 році розпочав навчання у польській народній школі в рідному селі, де слухав уроки відомого богослова та історика митрополита Іларіона Огієнка. У липні 1944 року, як і більшість українців-холмщаків, їхню сім'ю переселили в Запорізьку область. Тут він продовжив навчання у 5-му класі вже радянської школи. Проте сім'я намагалася повернутися поближче до лідівських земель. На Волинь, до Луцька, родина прибула вже в 1946 році. У 1955 році Петро Сергійович закінчив Уманський сільськогосподарський інститут. Відтоді розпочався трудовий і творчий шлях Петра Сергійовича на Волинській державній сільськогосподарській дослідній станції, у перший рік створення цього закладу. Він тут пройшов шлях від молодшого наукового співробітника до генерального директора.

Особливий внесок у розвиток творчої і виробничої діяльності дослідної станції зробив Петро Сергійович Теслюк, кандидат сільськогосподарських наук, який з січня 1974 до травня 1981 року обіймав пост ди-

ректора. Це був обдарований талантом вчений, ініціативний та енергійний керівник, який залишив глибокий слід не тільки в історії дослідної станції та

Рокинівського агромістечка, а й Волинського краю. Саме з його ініціативи та за особистою розробкою був втілений проект розвитку колись забутого села Рокині. За його участі та під безпосереднім керівництвом у 1974-1979 роках тут збудовано країший в Україні науково-виробничий комплекс дослідної станції з обладнаннями лабораторіями, селекційними приміщеннями, теплицями, машинно-тракторним парком та іншою соціальною інфраструктурою. Саме він розробив і заклав з науковцями парк-пам'ятку садово-паркового мистецтва площею 13 гектарів, який з 1996 року став парком загальнодержавного значення. З його ініціативи в 1979 році було розпочато створення експозиції музею історії сільського господарства Волині, якому в 1983 році присвоєно звання «Національний музей». Це — єдиний музей такого типу в Україні, що розширив свою експозицію під відкритим небом, створивши «Козацький зимівник», який став об'єктом міжнародного туристичного маршруту.

Петро Сергійович був співавтором розроблення генплану забудови Рокині, нового агромістечка, і активно втілював його в життя. Саме він вносив поправки архітекторам, а вже потім, руками будівель-

ників і науковців, закладали малий парк з альпійською гіркою, дендропарк, будинок культури з музеєм, дитячий садок і школу, спортивний комплекс, де передбачався і плавальний басейн, селекційний комплекс з теплицями, майданчик для сільськогосподарської техніки та виставковий павільйон, школу АПК та будинок селищної Ради, банно-прачильний комбінат та інші об'єкти соціального плану.

Не всі плани-задуми вдалося здійснити енергійному, далекоглядному, ерудованому директору. У 1981 році все село проводжало шанованого директора, який не вписався в «обойму» партійних верховод і змушені був залишити Волинь та відійти до Києва. Він був переведений на роботу в Міністерство сільського господарства України заступником керівника Української академії аграрних наук (УААН). У 1985-1995 роках — в Українському інституті картоплярства УААН. З 1995 до 2004 року — голова правління асоціації «Картопля України», а з 2002 року — директор «Інституту насінництва картоплі». Петро Сергійович — автор понад 150 наукових праць з картоплярства, більше 20 монографій, посібників, довідників та енциклопедій. Перебуваючи на пенсії, своєму захопленню не зраджує. Повний творчих сил та ідей, Петро Сергійович нині готує до друку нову монографію «Українська картопля». А це понад 300 сторінок, десятки кольорових фото та ілюстрацій. Тож нехай щастить йому на творчій ниві — і довголіття в козацькому житті!

Олександр СЕРЕДЮК, директор музею історії сільського господарства Волині-скансен, член Національної спілки краєзнавців України

I ВСЕ МИНЕ, ЩО ГІРКО БУЛО, НАСТАНУТЬ ДІВНІЙ РОКИ; ЧОГО Ж ВИ СТАЛИ, МОЇ ДІТИ?

Січневий календар щедрий на свята, але найвелеподіннішим і найжаданішим у Калинівському районі, що на Вінниччині, є Дні сатири й гумору, присвячені класиці української літератури, автору співомовок, пісень, серед них всесвітньо відомої «Повій, вітре, на Вкраїну», лікарю й громадському діячу Степану Руданському.

Свій відлік щорічне Всеукраїнське свято сатири та гумору ім. Степана Руданського розпочало у 1981 році, із того часу стало своєрідною візитівкою культурно-мистецького життя цього краю.

Осій і цього року 16-17 січня у селі Хомутинці в гарно при斑斓ому музеї поета змістовну й цікаву екскурсію провела його директор Оксана Петрівна Мудрик. Пошанувачі поета й лікаря поклали квіти до пам'ятника Степану Руданському та могили його батьків, що знаходиться неподалік.

Глядацька зала Будинку культури була вщент заповнена. Цікаву свято-відмінну програму підготував місцевий народний фольклорний театр сатири й гумору «Вінок Руданського», в якій поєдналась весела українська пісня з дотепним гумором.

Наступного дня гостей зустрічала Калинівка. На центральній площі міста грав духовий оркестр Національної гвардії України. Присутніх привітав піснями, гуморесками, інсценівками народний колектив «Кумасеньки» районного Будинку культури, лауреат премії ім. Степана Руданського та колективи художньої самодіяльності з різних куточків України.

На свято запросили військово-службовців з Національної гвардії України та бійців АТО. Вислів «Сміємось і не здаємось» — став лейтмотивом свята. Цьогорічним лауреатом Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Степана Руданського став мешканець села Пиків Калинівського району, член Вінницького куреня гумористів ім. Степана Руданського Олексій Бойко з збіркою «Танці у кропиві», до якої увійшли 250 вибраних гуморесок з його творчого доробку. На свята автор отримав також посвідчення члена НСПУ, прочитав декілька своїх гуморесок. Дипломантами цієї премії став авторський колектив видання «І я знов живий світ оглядую...» (Київ, 2014), присвяченого 180-річчю від дня народження Степана Руданського. До складу авторів увійшли генеральний директор Національної наукової медичної бібліотеки України Раїса Павленко, кандидат медичних наук Юрій Віленський, вчений секретар ННМБУ Олена Кірішева, головний бібліотекар наукової бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова Ольга Юрчишина.

Визначною подією останнього часу стало перейменування площі Леніна та присвоєння їй імені Степана Руданського, про що й було оголошено на святкуванні. Багато зусил儿 до цього доклав правнучата племінник Степана Руданського, лауреат літературно-мистецької премії імені свого видатного родича, військовий лікар Олексій Боржковський.

В Ялті, незважаючи на політичну

сituацію, патріоти на день народження поета й лікаря 6 січня та в день його смерті 3 травня приходять на могилу Степана Руданського, щоб вшанувати його пам'ять. Цього року на адресу земляків поета та його нащадка Олексія Боржковського напередодні свята надійшли з Криму SMS, щоправда, російською мовою: «С днем рождения Степана Руданского!».

Шанує люд поета й лікаря, який пророкував Україні щасливе майбутнє:

Та гей, бики! Зерно поспіє,
Обілле золотом поля,
І потече ізнову медом
І молоком свята земля.
І все міне, що гірко було,
Настануть дівній роки;
Чого ж ви стали, мої діти?
Пора настала! Гей, бики!

А чи в незалежній Україні все робиться можливе для гідного вшанування пам'яті Степана Руданського? Ще у 1923 році академік Агатангел Кримський писав: «П'ятдесят літ змінуло, відколи помер Руданський (1873), і перед Всеукраїнською академією наук стоїть невідкладна повинність — дати нарешті академічне видання всіх його писань. Разом з тим треба було б якось докладніше вияснити його життєпис, що й досі дуже-дуже неосвітлений». Академічного видання творів Степана Руданського не маємо й досі. Ціла низка його творів невідомі для пересічного читача, бо ще донедавна були під забороною через виразно національні мотиви у них: історичні співи (поеми) «Мазепа, гетьман український», «Іван Скоропада», «Павло Полуботко», «Вельямін», «Павло Апостол», «Мініх», пісні «До України», «Гей, братя-козаки», «Гей, бики!» тощо.

Ще не повернулись до програми загальноосвітніх навчальних закладів твори нашого класика Степана Руданського, свого часу вилучені з неї: «Повій, вітре, на Вкраїну», «Наука», «Гей, бики» та інші, які мають потужний потенціал для виховання любові до рідної землі, до української мови, історії, культури, формування патріотичних почуттів, та глибокого розуміння громадянського обов'язку.

Не забуваймо й про те, що поет-класик возвеличив українську мову, поклавши в основу свого життя і творчості Національну ідею — боротьбу за українську мову як основу існування нації і держави.

Ольга ЮРЧИШИНА, головний бібліотекар наукової бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова

Сьогоднішня поетична сторінка «КС» знайомить читача з творчістю талановитої поетеси з Черкащини Наталії Володимирівни Горішної.

Поет, перекладач, член Національної спілки письменників України. Народилася 18 грудня 1959 року на Житомирщині. Дитинство пройшло в старовинному селі Смотрич на Поділлі.

1983 року Н. В. Горішна з червоним дипломом закінчила інженерно-оптичний факультет Чернівецького державного університету. Працювала інженером, викладачем, програмістом.

Вірші пише з дитинства. Перша публікація була – п'ятилітка в районній газеті «Ленінським шляхом». Школяркою двічі друкувалася в республіканському журналі «Піонерія».

Живе в Черкасах з 1982 року. Виховала сина Олексія, який є чемпіоном світу та Європи з чоловічого фігурного катання.

Зараз у творчому доробку письменниці налічується двадцять поетичних книг. Н. В. Горішна працює у жанрах поезії, поетичного перекладу, літературних па-

родій. Перша збірка «Бджола на асфальті» побачила світ 2006 року. Потім були збірки «Розп'яття осені» (2007), «Совість. Переклади з Володимира Нарбута», «Право на весну», «Сутність. Поезії у стилі хоку» (2008), «Гусінь янголів. Переклади», «Горішна. Автопереклади» (2009), «Різдвяне Немовля. Переклади», «Поет у спідниці. Літературні пародії» (2010), «Під сонцем серця» (2011), книга для дітей «Дочекалися! Ура!» (2012). Перу Н. В. Горішній належить також переклад (з російської) поеми Т. Г. Шевченка «Тризна», який вийшов окремим виданням 2015 року.

Письменниця постійно співпрацює з журналами для дітей та юнацтва: «Веселі картинки (українською мовою) – як перекладач; «Веселі уроки» – веде рубрику «Сторінки ерудитів»; «Весела перерва» – як перекладач та автор шкільних «зам'яталок».

Наталія Володимирівна Горішна є лауреатом Всеукраїнської літературної премії імені Василя Симоненка 2012 р. (за книгу поезій «Під сонцем серця»).

У письменниці є сайт в Інтернеті: gorishna.narod.ru

ВОГОНЬ

Мого серця не стане надовго –
Так трагічно й жорстоко болить,
Наче важкість вселюдського боргу
Саме ним я повинна сплатити.
Мов забракло снаги в Прометея,
І вогонь не дійшов до людей...
Добиваю його й дотепер я
Зі своїх спалених грудей.

ТИ – УКРАЇНА!

Пташка – від пташки,
від зерня – зернина,
Паросток кожний
з коріння батьків.
Ти – Україна і я – Україна,
Іскра вітчизни в горнилі віків.
Із давнини, з докозацьких шляхів,
Рід воскресав із недолі, з руїни.
Серцем і плотью усяк розумів:
Ти – Україна і я – Україна.
Хоч і не ті в нас сьогодні старшини,
Хоч і не тих привели до керма,
Вміємо ж взяти на списи
і на кппини –
Зможем і це довести до ума!
Ми – пранарод, не безлика юрма!
В імені матері, в імені сина:
Ти – Україна і я – Україна,
Іншої долі нам в світі нема!

РТУТЬ

Не краща я від когось і не гірша.
Мій білий світі, інша я,
Я – інша!
Не розповзлась в неславі
й каламуті,
Бо я осібна, наче крапля ртуті.
Не з'єднана, не всмоктана – чужа!
Навкіл дивлюсь не оком, а душою,
Коли до мене – з ніцистю і лжею,
Відточую я вірша, не ножа.
Мій білий світі,
скільки в тебе правд!

Пізнавши всі, – не витримаю болю...
Я наближаюся до Господніх врат
З важким снопом набираючих утрат,
Але – не зноєсоблена юрбою.
Є те, що не міня своєї сuti, –
Краплина крові і краплина ртуті.

ЗЕМНА ЖАГА

Така мокрінь, а в серці сухо-сухо,
Як на початку зоряніх віків,
Коли Господь світи уже надмухав,
Та оживити зроблене не вспів.
Горбатились плато материков,
Потоки лаві пінілися жаром,
І безлічі вогненних піхурів
Виплескувались у сірчані хмарі.
І тріскалася шкіра у Землі,
І дерлась плоть
у конвульсійних рухах.

Земля волала, але крик її
Не чули ненароджені ще вуха...
Жага Землі у жінку перейшла.

– Згораю, любий,
дай свою вологу! –
Ти – чоловік, верши величчя Бога,
Та хай в тобі

Я спопелюсь дотла!

РІЗДВЯНЕ НЕМОВЛЯ

Душа моя! Ти знаєш щось таке,
Чого мій розум осягнути не може.

Наталія ГОРІШНА

У ДЗЕРКАЛІ ЛЮБОВІ

ПРИВІЛЕЙ БОГІВ

Розмовляти без слів

я навчусь у дерев,

Цілувати без губ я навчуся у вітру.

Тільки ще не тепер,

не тепер, не тепер,

А тоді, як тілесним життям

переквітну.

Доки губи мої не набридли твоїм

І очам дорога цього світу палітра,

Не відмовлюсь від слів,

не відмовлюсь від рим,

Від застудливих зим,

від спекотного літа.

Ми ще станем, коханий,

Дніпром і піском,

Ще попереду біль переходиті

і втілень.

Ти колись – солов'єм,

я – духмяним бузком

Пригадаєм жагу розпащілого тіла...

Цілувати без губ,

розмовляти без слів –

Привілеї птахів, привілеї богів.

СПРОТИВ /рондель/

Щастя – шматочками,

горе – шматками

Кожному смертному від сповіття.

Ще від праматері, ще від Адама –

Так наризає нам доля життя.

Пуп'яночок, жовтороте дитя,

Тулиться в першій печалі до мами,

Начебто має первісне знаття:

Щастя – шматочками,

горе – шматками.

I – опирається злісні програмі,

I до останнього серцебиття

Рветься усе помінання місцями:

Горе – шматочками,

щастя – шматками

Кожному смертному від сповіття!

МОВА КОХАННЯ

Зможеш? – Відтінки цілунків

вмістити в слова.

Зможеш? – Обійти розклади

на літери й звуки.

Мову кохання, що давня, як світ,

і нова,

Тільки на доторк освоюють

губи і руки.

Скільки не вчи – не загнеш

її дивні дива,

I хоч не в змозі цього осягнути

наука,

Нею написані – пристрасті,

доброті, муки...

Й пишеться доля,

допоки людина жива.

ВЛАСНИЦЯ

Я – власниця, коханий! Зрозумій!

Ти тільки мій, як світ оцей,

як квіти,

ти тільки мій, як це спекотне літо.
Мое це літо! Й ти у ньому – мій!
Я – власниця, усе твоє – мое:
I вічний сумнів «бути чи не бути»,
Натхнення злет і навіть горе люте –
Мої хрестом, моїм горбом стає.
Моя – твоя покута перед Богом!
Моя – твоя самітниця дорога!
В софіях слави, у снігах завій
Я – власниця, і ти, коханий, мій!

* * *

Тримай мене в своїх руках,
Як рідний дах, як вірний шлях,
Як землю батьківську в хрестах,
Тримай мене в своїх руках!
Коли би міг, коли б не міг –
Тримай, як те, що не вберіг.
Що є твого в усіх жінках –
Тепер в мені. Тримай в руках!
Як немовля у пельшках,
Як плід нестиглий в пельштах,
Як матір, зброя і стяг –
Тримай мене в своїх руках!

* * *

ЧАС
Час, певно, має дуже гострий зір:
Снуєм життям осібно чи ватагою,
A він, як пильний
зголоднілий звір,

Нікого не лишив поза увагою.

* * *

Серце розглидалося до краю,
Била би у дзвін, коли б могла,

Бо ж усе життя цього бажаю:

Жити – юти бути джерелом тепла!

* * *

АБРИКОСОВА НІЧ
Соковита ніч, абрикосова!

Ми із серцем іще чогось просимо.

Не зістарені, а оставлені

У останньому дівич-марені.

Соковита ніч, абрикосова!

Дай поезії, досить прози нам.

* * *

ГІРКАВІ ЧЕРЕШНІ
Гіркаві черешні росли у посадках,
Від ягідок прикро кривились вуста.
Черешні дитинства
солодають в згадках,

Й сама собі вірю, що то – смакота.

Обабіч путівця, обабіч шосівки

Від щедрості літа

згинались верхівки.

Ані для варення,

ані для гостинця –

Гіркаві черешн

ЗА ЩАСТЯ, ЗА ВОЛЮ, ЗА СВІТЛУЮ ДОЛЮ!

З 1 лютого «Кримська світлиця» розпочала прийом творчих доробків на Всеукраїнський літературний конкурс «Ми — діти твої, Україно!» імені кримського поета Данила Кононенка. Приємно, що вже з першого дня до оргкомітету конкурсу почали надходити перші конкурсні роботи, а це означає, що конкурс, який розпочав свою історію в Криму і проходив тут 10 років, тепер з іменем Данила Кононенка продовжить відкривати юні літературні таланти по всій Україні. Ми також з радістю сприймаємо кожен відгук і спогади колишніх конкурсантів, які не загубилися в повсякденному житті, а дізnavши про відродження конкурсу, згадують про своє кримське дитинство, про перші кроки в літературі, про свою участь у конкурсі і, звичайно, про первого наставника, яким для багатьох початківців був Данило Андрійович Кононенко.

На ініціативу «Кримської світлиці» відродити літературний конкурс з іменем кримського поета Данила Кононенка відгукулась колишня учасниця конкурсу — Яніна Щербань, яка сьогодні живе і працює в місті Острозі Рівненської області. Яніна написала, що вважає Данила Андрійовича своїм хрещеним батьком у журналістиці, що саме конкурс і Данило Кононенко, як його голова журі, дав школу письменників України.

Данило Андрійович був упевнений, що працю літератора чи журналіста, вчителя-словесника важко уникнути без філологічної освіти. Адже філолог у перекладі з грецької — той, хто любить слово! А любити слово, насамперед, покликані вчителі-філологи, журналісти, літератори. Головне, вважав Данило Кононенко, конкурс повинен пробудити у дітей любов до рідного слова, показати, що їхньою творчістю цікавляться, підтримати молодих початківців хоча б добрым словом, а далі вони самі вийдуть на свій особистий творчий шлях. Звертаючись до конкурсантів, Данило Андрійович наголошував: головне, щоб кожен, хто взявся за перо, шукав свій власний голос, зумів засобом художнього образу, використовуючи багатство рідної мови, передати найскровінніше, те, «що на сердце ляло».

Прочитавши вірші Яніни Щербань, які дівчина надіслала на восьмий літературний конкурс школярів Криму «Ми — діти твої, Україно!», Данило Андрійович під час обговорення сказав, що цій дівчинці обов’язково треба продовжувати писати, її треба просто спрямувати і підказати, щоб більше докладала зусиль, і Яніна обов’язково стане справжньою творчою особистістю. Данило Андрійович, як справжній поет, серцем відчував молоді таланти і рідко коли помилювався. Адже багато що залежало не тільки від його настанов, а й від самих початків-літераторів. Не пишіть, щоб лише отримати приз, любів повторювати голова журі конкурсу Данило Кононенко, — пишіть, коли не можете!

Нагородження переможців восьмого літературного конкурсу відбувалось у світлиці-музеї «Слава України» Сімферопольської школи-інтернату № 1. Гостей радо вітала господиня музею, одна з його організаторів, колишній педагог цієї школи, кавалер ордена княгині Ольги Валентина Іванівна Чекалі-

2006 рік. Переможці конкурсу в світлиці-музеї «Слава України» Сімферопольської школи-інтернату № 1

Яніна Щербань

на. Її виступ був пронизаний зачілком любити і шанувати свою рідну державу Україну, знати і вивчати її історію і культуру.

Яніна Щербань, учениця 9-В класу ЗОШ № 6 м. Саки, саме цього року посіла друге місце в номінації «Поезія». Ось деякі її твори тієї пори:

МІЙ РІДНИЙ КРАЙ
Моя земля, мій рідний край,
До тебе мое серце рветься.
Лани, степи, зелений гай,
Усе мілішим тут здається.
Моя земля, мій рідний край,
Краса твоя — як промінь сонця.
Мені ти душу зігрівай,
Освітлюй знов мое віконце.
Моя земля, мій рідний край,
Моя славетна Батьківщина,
Шумить веселий водограй
І ллечеть пісня солов'їна.

КАЛИНА
Душа радіє, сонце грає,
Додому стежкою іду.
Ta ось, я раптом помічу:
Росте калина у саду.

I наче сонце та калина
Освітлює зелений сад.
Отач i рідний край єдиний
Ділиться любов'ю рад.

Roste в саду ота калина
I людям радошн' несе,

Як наша ненка-Україна,

Що в серці кохного живе.

ВІРІО В МАЙБУТНЕ ТВОЕ, УКРАЇНО!

Я вірю в майбутнє твоє, Україно,
Сміливо про це говорю.
Ти в мене одна найрідніша країна,
Як матір тебе я люблю.
Я вірю в майбутнє твоє, Україно,
Ця віра незаскор живе.
Моя найдорожча,

свята Батьківщино,

Я вірю в майбутнє твоє!

МІЙ КРИМ

Півострів світла та любові,
Куточек сонця і надії.
Печери, гори, Чорне море,
Мій Крим — земля яскравих мрій!
Тавриди давньої минулі
Високі скелі бережуть.
Багато часу промінуло,
А таємниці все живуть.
Свої слова до Батьківщини
З любов'ю тихо промовля.
Мій Крим — частинка України,
Це серцю дорога земля.

A вже через рік у 2006 році в дев'ятому літературному конкурсі школярів Криму «Ми — діти твої, Україно!» відбулося нагородження переможців.

Яніна Щербань — за Д. А. Кононенком (праворуч)

Україно!» в номінації «Публістика» учениця 10-В класу НВК «Школа-ліцей» м. Саки Яніна Щербань посіла третє місце за нарис про Помаранчеву мирну революцію на майдані Незалежності в столиці нашої України Києві. Пропонуємо уривки з цієї конкурсної роботи.

**ЗА ЩАСТЯ, ЗА ВОЛЮ,
ЗА СВІТЛУЮ ДОЛЮ!**

Напевно, кожен з нас замислювався над таким питанням: що означає бути справжнім патріотом, сином України? Чи зможу я віддати своє життя у боротьбу за свободу рідного краю? Після цього до нас приходило багато різних думок, ми починали міркувати і намагалися робити висновки.

Одне ми розуміємо одразу: патріот — не пусте слово, це звання треба заслужити. Людина-патріот повинна бути чесною не тільки перед собою, а й перед землею, де вона народилася, та перед народом, який її вирости. Вона зобов'язана іти до кінця. Через штучні кордони, через п'ять брехні і лихоліття, що скуvali її край....

Ще до подій Помаранчевої революції у газеті «Кримська світлиця» я побачила такі рядки:

*Народе мій, допоки в бідах
Ti будеш жити, терпіти страх?
Ti помилився в Леонідах, —
Не помились у Вікторах!*

Мене дуже зачепили ці слова, а ще більше те, що їхній автор не ризикнув поставити під ними свій підпис, боячись, що його зацькувати на роботі. I це дійсно могло статися. Я знаю багато людей, які за підтримку чесної влади втратили роботу. У той час намагалися приижувати громадян, які сміливо, з радістю промовляли «Так!» своєму народу.

Містична складова всього того, що сталося в Україні, хвилює на віті людей, далеких від релігії, а тим більше віруючих, котрі відчувають її езотерику.

Українським дивом називають Помаранчеву революцію в усьому світі. Bo такого що не було, щоб мільйони людей об'єднались на моралі, а не за ознаками територіальними, мовними, релігійними чи расовими. Люди запрагли правди, спротивившись брехні, народ піднявся раптом й на повен зріст — чолом до неба й свободи. Воїстину, як у Святому Письмі: «Пізнати правду, і вона зробить вас вільними». На Майдані сталося те, що відбувається з іконою: спочатку вона акумулює енергію звернутих до неї молитов, а потім сама відає енергію. На Майдан принесла свою енергію мільйони людей...

Майдан зібрав однодумців, одновірців. Виборсавшись з брехні, як з брудної повені, люди прибивалися до цього острова правди, як до спасіння. I настала радісна довгоочікувана хвилина, — народ переріг! Це була чесна перемога, за яку люди боролися, яку вони відстоювали, перемога, вимолена у Господа. Вона прийшла до нас разом з Новим роком і стала найкращим новорічним подарунком. Ось я беру перший номер «Кримської світлиці» за 2005 рік, та бачу такі слова:

*Віват, народе! Жив ти в бідах,
Ta зло зборов, здолавши страх.
Ti помилився в Леонідах,
Не помились у Вікторах!*

Так, тепер цей лозунг, написаний Михайлом Вишняком, звучить інакше, як автор вже залишив свій підпис. Це свідчить про те, що тепер нам не треба ховати своїх облич, думок та почуттів...

Любов до Бога і рідної землі — основа нашої духовності. Любов до вільної праці на власній землі — основа українського способу життя. Християнська мораль, національні традиції та звичаї народної трудової солідарності місцевих громад надихали громадським духом українську націю. Духом Свободи і Самостійності. Духом, що сідав, боровся та животворив. Духом, що створив і Крівську Русь, і Козацьку державу, і сучасну Україну. Величним Духом вільної праці, що формувала добробут української родини та національне багатство всієї України. I цей Дух допомагав, допомагає і буде допомагати нам захищати свій рідний край. Українці не повинні розслаблятися, нам і далі треба сміливо діяти на користь своєї країни. Ще багато перемог чекає на тебе, Український Народе!

Ти переможеш, Народе-Лицарю, і в Державі своїй незалежній установивши волю святу для народів, що живуть на розкидних землях Твоїх. Вірний високим засадам волі і рівності, що плекав Ти з часів стародавніх, Ти явиш всім народам світливий образ правової держави...

Невпинна праця синів Твоїх заходить рани кривавої руїни, дасть житті скарби для всіх народів світу, дасть спокій і щастя Великій, Вільній, Самостійній Україні.

Ми — діти твої, Україно! Героїчна боротьба наших предків і пам'ять про їхню лицарську смерть за Батьківщину — це для нас наказ. Ми не можемо зрадити своєї Держави, не можемо зрадити Майдан!

Закінчити свою роботу я хочу власним віршем:

*Чому засяяли обличчя,
У душі радість увійшла.
Мов подарунок новорічний
Новина ця до вас прийшла.
З народом віра та надія,
Нема на серці більше ран.
Настала радісна подія,
Ступило щастя на Майдан.
«Ти краще впадь, але не зрадь!» —
Ось так Франко казав народу.
Тепер і ти усім порадь,
Нехай не зрадятьного роду!*

Яніна ЩЕРБАНЬ,
учениця 10-В класу НВК
«Школа-ліцей» м. Саки (2006 рік)

* * *

Минуло 10 років відтоді, як школярка із міста Саки написала цей конкурсний твір з вірою у Франкове «не зрадь!»! Після Помаранчевої відбулась Революція гідності, анексовано Крим, іде війна за Донбас, в Україні пролита кров за рідну землю сьогоднішніми «крутянами», тими, кому від 20-25 років, і це могли бути ті, хто 10 років тому писав про безкровну перемогу на Майдані! Чи вірять нинішні діти в майбутнє нашої держави — своє майбутнє? Що напищуть сьогоднішні конкурсні літературного конкурсу імені Данила Кононенка, який навіть в останню мить своє земного життя прошепотів: «Бідна моя Україно...».

Час покаже. Життя триває. Конкурс розпочався!

Олесь ТАВРІЙСЬКИЙ

2006 рік. Д. А. Кононенко вручає призи переможцям конкурсу *Kari*

ГАЗЕТА «КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ» ОГОЛОШУЄ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС «МИ — ДІТИ ТВОЇ, УКРАЇНО!» ІМЕНІ КРИМСЬКОГО ПОЕТА ДАНИЛА КОНОНЕНКА

УМОВИ КОНКУРСУ:

- Мова конкурсу — українська.
- Вік учасників — учні 8-11 класів.
- Номінації конкурсу — «Поезія», «Проза», «Публіцистика».
- У номінації «Поезія» конкурсант має надіслати 5-8 віршів.
- У номінації «Проза» та «Публіцистика» надсилаються роботи на вільну тему обсягом 4-8 сторінок.

Учасники конкурсу повинні вказати повністю своє прізвище, ім'я та по батькові, вік, адресу, навчальний заклад, телефон та електронну адресу.

Термін подачі конкурсних робіт — з 1 лютого до 10 квітня 2016 року на електронну адресу газети «Крим».

Просимо відгукнутися на електронну адресу «КС» однодумців, волонтерів, потенційних спонсорів! Впишіть свої імена в історію відродженого конкурсу!

«ПОЕТИЧНЕ РОЗМАЙТЯ»

Доброго дня, любе «Джерельце»! Пише Вам Анастасія Решетняк, учениця 5-Б класу ліцею мистецтв із міста Керчі. Нещодавно я була

на майстер-класі «Поетичне розмайття», який проводили Віра Федорівна Коваль,керченська поетеса, Віра Павлівна Пальоха, моя вчитель-

ка української мови й літератури, письменниця.

В. Ф. Коваль читала свої чудові поезії про красу рідної землі, де вона народилася. Розповідала, як народжуються вірші. Вона гово-

рила, що творити — це цікаво, але робота поета важка.

У програмі майстер-класу були представлені поетичні спроби членів студії «Поезія». А ще мені дуже сподобавася творча лабораторія, де ми складали чотиривірші до запропонованої теми «Моя земля». В. Ф. Коваль та Віра Павлівна нам допомагали підбрати епітети, метафори, а також риму.

Після майстер-класу Віра Федорівна Коваль подарувала на згадку членам студії свої збірочки поезій.

Любе «Джерельце»! Я теж люблю писати вірші. Ось мої поетичні спроби із циклу «Осінь іде».

* * *

Листя падає додолу,
Засинає гай і поле.

На вербі один листочок,
До зими один деньчик!

КОРОЛЕВА ОСІНЬ
Всіх до столу просить.
Всіх без винятку частує
Й для Зими запас готове
Королева жовта осінь.

ОСІНЬ
Осінь фарби готувала,
У відерця наливала,
Змішувала, чаклувала, —
Потім все розфарбуvala.
Довгі коси розплела,
Спілі яблука на возі
До бабусі привезла
Й сіла тихо на порозі.
Придивиться, все довкола
Стало різокольоровим!
Степ, гай, сади, поля —
Вся моя й твоя земля!

Анастасія РЕШЕТНЯК,
учениця 5-Б класу
ліцею мистецтв,
член студії «Поезія»

СВЯТО «ЛІХТАРИКА»

Червоноградська школа-інтернат для дітей-сиріт нещодавно приймала гостей. В актовій залі навчального закладу відбулася презентація другого номера альманаху-річника «Ліхтарик» — часопису червоноградського відділення Міжнародної (Малої) Академії літератури і журналістики, який виходить за сприяння редактора і видавця Ігоря Даха.

Місце проведення презентації вибрали не випадково. У школі-інтернаті розмістився штаб місцевого відділення МАЛіЖу. Директор навчально-виховного закладу Людмила Капітан залишки надає слухачам академії аудиторії, приміщення, створює всі умови для ефективного проведення занять.

Ведучі свята — керівник червоноградського відділення МАЛіЖу, член Української асоціації письменників Наталія Кічун-Лемех і слухач академії Юлія Симак — розповіли про творчі успіхи, дослідження, громадські справи червоноградських маліжан. А тут і видані збірки, численні публікації у друкованих ЗМІ, в Інтернет-виданнях, виступи на радіо і телебаченні, перемоги на різноманітних конкурсах (у т. ч. міжнародних). Мовилося й про світ уподобань, захоплень, навіть мрій слухачів відділення, адже кожного представляли зосібна. Хтось хоче стати художником-дизайнером, хтось — військовим жур-

налістом, хтось — присвятити своє життя музиці... Так чи інакше, вони все пов'язали своє життя зі Словом. Суттєвим доповненням цих розповідей стала трансляція слайдів на великом экрані. Вони начиняли показати роботу, творчі будні слухачів академії, виступи в різноманітних аудиторіях. Спасибі музикерівнику школи-інтернату Валерію Чобоняну, який забезпечив технічне оснащення сцені.

Почергово брали слово юні автори «Ліхтарика» — Оля Бучек, Олена Федора, Тетяна Коваль, Маркіян Лехман, Юлія Симак, Дарина Пупко, Максим Паславський. У своїх віршах, прозі вони торкалися найрізноманітніших тем — патріотизму, любові до України, рідної мови, духовності, моралі; звучала й дитяча психологочна проза, казки, легенди. Кульмінаціями дійства (іх насправді було декілька) ставали авторські пісні у виконанні Олі Бучек. А в парі з Оленою Федорою вони створили танцювальну феєрію. Учні школи-інтернату не стали пасивними глядачами і слухачами. Вони тепло, щиро підтримували кожен виступ. Її викованець Сергій Оганесян блискуче, натхненно, під бурхливі оплески виконав козацьку пісню. А Віра Семків представила виставку своїх малюнків.

На свято «Ліхтарика» завітали батьки, педагоги з інших шкіл Черво-

Джерельце

KC

«ЗМАГАЙМОСЬ ЗА НОВЕ ЖИТЯ!»

Міністерство культури України та Громадська організація «Педагогічний центр «Академія» (м. Полтава) за сприяння Міністерства освіти і науки України ініціюють відродження й розвиток на Всеукраїнському рівні Всеукраїнського конкурсу учнівської та студентської творчості «Змагаймося за нове життя!», присвяченого Лесі Українці, що був започаткований відомою громадською діячкою п. Марією Фішер-Слик (Торонто, Канада), та 10 років проводився в Автономній Республіці Крим Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України (Кримська філія) і Всеукраїнським товариством зв'язків з українцями за межами України (Товариство «Україна-Світ») за підтримки Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим, Ялтинського музею Лесі Українки та інших державних і громадських організацій.

У Конкурсі можуть брати участь учні 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів різних форм власності, учні та студенти навчальних закладів I-IV рівнів акредитації різних форм власності, у тому числі ті, які мають інвалідність, та діти — представники закордонних українців, які виявили особисті бажання взяти у ньому участь.

Конкурс проводиться як творче змагання учнівської та студентської молоді за номінаціями: «Декламація», «Інсценізація», «Твір», «Науково-пошукова робота», «Малюнок», «Аудіовізуальний твір», «Вокал». Мова конкурсу — українська. Декламування мовами народів Криму (кримськотатарська, грецька, болгарська, вірменська, російська тощо) — при наявності заявок.

Конкурс проводиться у три етапи:

1-й етап — регіональний. Проводиться у районних центрах і містах обласного підпорядкування до 20 лютого 2016 року. Визначаються переможці (1, 2, 3 місця) у кожній номінації згідно з віковою категорією, роботи переможців надсилаються до міста Полтави;

2-й етап — відбірковий. Проводиться 27 лютого 2016 року в місті Полтаві очно та в «Online»-режимі (номінації «Декламація», «Інсценізація», «Вокал»). Можуть подаватися для участі у відбірковому турі CD, DVD-диски із записом вико-

нання одного твору Лесі Українки. Роботи переможців регіональних конкурсів у номінаціях «Твір», «Науково-пошукова робота», «Малюнок», «Аудіовізуальний твір» надсилаються поштою (передаються) регіональними оргкомітетами до 25 лютого 2016 року до міста Полтави.

3-й етап — фінальний. Проводиться Конкурс-фестиваль у столиці України місті Києві.

Заявки на участь в конкурсі та роботи надсилаються на адресу: 36000, м. Полтава, вул. Жовтнева, 46, Громадська організація «Педагогічний центр «Академія».

Детальніше про умови конкурсу можна дізнатися за телефонами: (0532) 611-537, 050-19-00-887, 050-045-25-79. Електронна адреса для звязку — pedcentracademia@ukr.net

2013 рік, Крим, одна з переможниць Лесиного конкурсу

ВІРШІ НАШОГО ДИТИНСТВА

ЯКІВ ІВАШКЕВИЧ

Яків Іванович Івашкевич (1926-2014) народився в бідній селянській родині села Пальчик Катеринославського району на Черкащині. Закінчив 8 класів, коли грянула війна. Був в окупації. Після визволення рідного краю пішов на фронт. Воював на Першому Українському. Форсував Одер і Віслу. Повернувся додому інвалідом. Ветеран війни і праці. Нагороджений орденом Червоного Зірки, двома орденами Вітчизняної війни I і II ступенів, орденом «За мужність» та багатьма бойовими і трудовими медалями. Відмінник освіти України.

У Черкаському педінституті здобув фах учителя-україніста, якому віддав майже півстоліття, поєднуючи педагогічну діяльність з літературною та журналістською. Закінчив у краю Шевченкового краю, творив поезії, видав чотири збірки: «Вічності мої» (1998), «Іскрою викрещусь» (2002), «На перехресті доріг» (2005), «На крилах мужності і любові» (2006).

Не забував поет-фронтовик і про дітвору. В його доробку чимало майстерних віршів для малих читачів. Вони полюбилися не тільки їм, а й татусям та мамам.

Василь ЛАТАНСЬКИЙ,
письменник

c. Пруди в Криму

ДО ШКОЛИ

Лиш осінь ступила
на перший поріг,
З дзвінком малиновим
школярик прибіг
Складати своїх друзів
з усіх видноколів
До школи, до школи, до школи!
Осяяні сонцем стежини й шляхи.
Так райдужно стало — ідуть ділахи
І квіти несуть, чарівні, як ніколи,
До школи, до школи, до школи!
А з ними батьки

(світ, як подих весни!),
Тепер українці вже справжні вони,
Не давні якісь там без роду
моголи, —

До школи, до школи, до школи!
Нова Україна в майбутнє іде,
І юні свою славну до нього веде —
До школи, до школи, до школи!
І я, як і завше, нестримний,
розкутий,
Бо школи своєї не можу забути,
Іду у цей рай, що навік
поневолив, —

До школи, до школи, до школи!

Рости, моя доню,
рожевий мій квіті,
У щедруму світі рости!
Ясна твоя зірка,
ласкавий твій квітень,
В житті тобі з ними іти.

Тупочуть по хаті малі твої ніжки,
І срібний дзвінить голосок.

Для тебе вже мало у хаті доріжки,
Не той на подвір'ї пісок.

— Ходімо до лісу!

— Ходім до водички...

Ну, як же відмовити тобі?
Біжать за ворота малі черевички,
Дві стрічки біжать голубі...

І річка, і ліс, і поля сонцеплики,
Веселка з криниченькою п'є...

Рости, моя доню! У світі великом
Ти щастя найперше мое!

ЗАЙЧЕНЯТА

У живів Пилипків тато
(Не подумайте, що жарт

КРИМСЬКА «СТЕЖКА» ДОДОМУ...

У Києві в Музеї Івана Гончара презентували художній проект «Стежка» агенції «АртПоле». Цей проект по-кликаний підтримувати постійний зв'язок із Кримом і нагадувати про нього світові.

«Коли дискусії зайдеш у глухий кут, художники знайшли вихід (точніше стежку) — візитися за фарби й створити візуальні нагадування про півострів у публічних просторах різних міст», — пояснюють організатори.

Відправною точкою проекту стали кримськотатарські орнаменти у виконанні відомого кераміста Рустема Скибіна. На їхній основі режисер Ольга Михайлук розробила художню концепцію, яка передбачає застосування до проекту різних авторів та індивідуальне рішення в кожному з міст. Проект стартував улітку в Києві після того, як ідею «Стежки» підтримали на «Спільноті». Орнаменти опрацювали польський стріт-художник Артур Вабік.

Ідея «Стежки» повстала з творів Михайла Коцюбинського, написаних сто років тому. Питання, над якими розмірковував письменник, — земля, традиції, взаємодія з людьми іншої віри, — набуваючи нових сенсів, зараз залишаються такими ж важливими.

Запропонована Ольгою Михайлук ідея надихнула Рустема Скибіна, художницю Юлю Гушул та Лабораторію актуальної творчості на спільну роботу. «Стежка» проявилася і в Приазов'ї, де

мунал створив київський художник Андрій Гуренко.

«Найголовніший аспект полягає в тому, що наш простір заповнюється візуальними символами, орнаментами, які нагадують нам про те, що у нас є Батьківщина, є Крим. Сьогодні, перебуваючи далеко від нього, ми все одно його бачимо і відчуваємо», — пояснює Рустем Скибін.

Навесні «АртПоле» планує продовжити «Стежку» — закінчити розписи у Бердянську й Вінниці та вирушити до інших міст. У найближчих планах — Чернівці, Львів, Варшава, а далі Мюнхен, Париж, Барселона, Ліссабон — обійти навколо світу, розповісти про Крим і повернутися на свій півострів.

У Музеї Івана Гончара — показ фільму «Кримські стежки» незалежного французького режисера Вінсента Муна, відомого своїм документальним музичним відео. У 2006 році йому запропонували попрацювати з паризькими музикантами, таким чином з'явилася Take Away Show — музичні відео, зняті за один дубль, в живому і дуже швидкому знімальному

процесі. З того часу Мун використовує форму «партизанського» стилю — імпровізаційну зйомку в незвичайній обстановці. З 2009 року Вінсент Мун живе в дорозі: експериментуючи з польовими записами, він працює самостійно, здійснюючи свої проекти без залучення грошей, тим самим переглядаючи закони кіноіндустрії.

Режисер побував і в Україні, де зняв кілька відео з «ДахаБрахою», одеськими музикантами, що співають на ідиш, і цілу серію про Крим. Сюжети з півострова склалися в повнометражний фільм — про традиційну музику народів Криму, музичний портрет дивовижної землі, де є місце пісням та мелодіям кримських татар, греків, болгар, вірменів, кримчаків. Фільм, знятий про музику тих, хто був депортований у часи Другої світової й повернувшись, зараз набуває новогозвучання.

www.pravda.com.ua

КІНОПРОВОКАЦІЯ

ЖУРНАЛІСТИ ВИСЛОВИЛИ ОБУРЕННЯ ЧЕРЕЗ ПОКАЗАНІЙ У ФРАНЦІЇ ФІЛЬМ ПРО УКРАЇНУ

Іноземні журналісти, які працюють в Україні, обурені перекручуванням подій в Україні у фільмі Поля Морейри «Україна — маски революції», який показали у Франції. Відкритий лист за підписом 18 журналістів на адресу директора французького телеканалу Canal+ опублікував сайт Teleobs, повідомляє Радіо «Свобода».

«У понеділок, 1 лютого, ми були шоковані документальним фільмом Поля Морейри «Україна — маски революції», транслюваним Canal+, — зазначають журналісти. За їхніми словами, у стрічці відсутнє розуміння складного питання російсько-українських відносин, має місце плутанина, підкріплена рядом помилок, неперевірена інформація та маніпуляції монтажу.

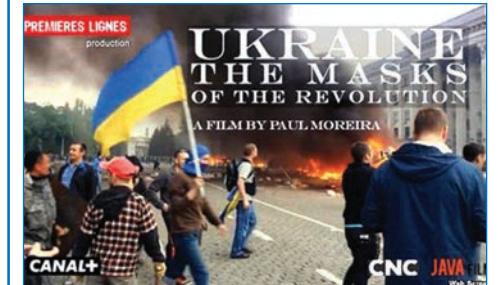
Журналісти також вказують на викривлену подачу інформації про праві радикальні рухи в Україні, мовне питання та подвійне трактування анексії Криму. «Після революції населення Криму переважно більшістю проголосувало на референдумі за вірність Росії», — лише це стверджує Поль Морейра. У той час, як зникає конкретний контекст, за яких умов було проведено голосування, а саме — системне розгортання російських військових сил на півострові, — зазначають журналісти. Також представники медіа невдоволені тим, як у фільмі висвітлени бойові дії на Донбасі, зокрема, участь українських добровільчих батальйонів. Крім того, вони заперечують, що підій 2 травня 2014 року в Одесі, як стверджує Морейра у фільмі, не були достатньо вивчені, і визнають, що «ци драма не єдина за останні два роки, яка залишається нез'ясованою».

Іноземні журналісти, які працюють кореспондентами у Києві та регіонах України, наголошують, що упродовж останніх 2 років вони вивчають перетворення у такій «великій і незрозумілій країні в Європі» — і відчули «дискомфорт» та «образу свого покликання» у фільмі Поля Морейри про Україну.

Фільм Поля Морейри «Україна — маски революції» про події в Україні 2013-2014 років вийшов в ефір на французькому телеканалі Canal+ ввечері 1 лютого, хоча посольство України у Франції просило не показувати цю стрічку. Посольство України у Франції, деякі французькі видання, зокрема Le Monde, а також користувачі соціальних мереж назвали фільм пропагандистським і таким, що спотворює реальні події в Україні.

Фільм подано у дусі російської пропаганди: він оповідає про «екстремістські націоналістичні батальйони в Україні», про «крававий бійно в Одесі», про жорстокі бої на Майдані у Києві, при цьому не згадуються причини початку революції.

Морейра у своєму блозі написав, що його фільм-розслідування суперечить загально-прийнятій картині подій, і що в Інтернеті стикнувся з різким запереченням.

РІК БЕЗ КУЗЬМИ У МЕРЕЖІ З'ЯВИВСЯ КЛІП З УНІКАЛЬНИМИ КАДРАМИ ІЗ СІМЕЙНОГО АРХІВУ

До річниці смерті лідера гурту «Скрябін» Андрія Кузьменка у Мережі виклали змонтований з уривків різних його концертів кліп на пісню «Кінець фільму», яка стала однією з останніх у житті Кузьми.

2 лютого 2015 року страшна ДТП забрала Кузьму. Це стало шоком не лише для його рідних, друзів та найпалкіших фанатів, а й для всієї України: він був кумиром для багатьох, і не лише через пісні, а й через активну життєву позицію, бо не боявся бути собою, не боявся говорити правду.

Звичайний хлопець з містечка

на Львівщині, Андрій Кузьменко за час своєї творчої діяльності здобув надзвичайну популярність. Він просто співав про те, що важливо, про те, що болить кожному. Кузьма не був святим, але його поважали і любили, бо він був добрим і чесним із собою та цілим світом.

У новому кліпі на пісню «Кінець фільму» зібрани світлини співака з різних періодів життя: на одніх — маленький Андрійко із ширим дитячим поглядом, на інших — молодий хлопець, сповнений енергії і бажання творити. Автори відео також використали уривки з концертів Скрябіна різних років. Тут можна побачити і

перші виступи ще зовсім юного Кузьми. Із кожною секундою відео ніби подорожуєш у часі разом із музикантом по концертах, фестивалях, зімільних майданчиках. У кожному кадрі Кузьма справжній: десь усміхнений, життерадісний, десь іронічний, а десь зосереджений і серйозний.

У відео також використані кадри із передач, у яких він брав участь, зокрема, на телеканалі «ZIK» за кілька місяців до трагічної ДТП.

Кліп завершуєть фанати Кузьми, які у соцмережах висловлювали співчуття через несподівану втрату: «Великі музиканти не помирають. Вони просто пере-

стають давати концерти, бо вони живі доти, доки їхню музику цінують, люблять і слухають», «Він був для мене не просто співаком... Він був для мене хорошою людиною, другом, земляком... Земля йому пухом.. ДТП. Три літери. В яких стільки горя і втрат... Сумуємо...», «Падай вгору, Кузьма, усім на зло! Ти був сам собі країною, а тепер будеш сам собі небом, там же теж танцюють танці пінгвіна, хіба ні? Ми тебе не забудемо! Вічна пам'ять».

Кліп можна переглянути за посиланням — <https://www.youtube.com/watch?v=GQIxmt-aEVLI#t=85>

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Оскільки жодних офіційних наказів або розпоряджень, що стосуються зміни формату випуску «Кримської світлиці», з моменту окупації Криму ми не отримували (а згідно з українським законодавством, такі рішення узгоджені приймаються лише співзасновниками засобів масової інформації або судом), продовжуємо готовувати до друку щотижневі номери газети і направляти їх до київської друкарні. Як і раніше, починаючи з 2002 року, на редакційному сайті [щоп'яниці](http://www.kc.ua) виставляється інформація про умови передплати «Кримської світлиці» та інших культурологічних видань продовжуємо публікувати як нагадування «борцям» за інформаційний простір України про їхні держслужбові зобов'язання перед читачами і державою. Редакція «KC»

Оформити **ПЕРЕДПЛАТУ** на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культуриологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою — <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. **Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nnu.kultura@gmail.com**

